

III.

Zpráva o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 za rok 2014

1. Prevence kriminality na meziresortní úrovni

Preventivní politika zahrnuje opatření zejména nerepresivní povahy směřující k předcházení trestné činnosti a k minimalizaci rizik a následků s kriminalitou souvisejících. Cílem preventivní politiky je snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.

Odpovědnost za vytváření koncepce a koordinaci preventivní politiky má meziresortní orgán **Republikový výbor pro prevenci kriminality** (dále jen „Republikový výbor“). Nese gesci za zpracování materiálů pro jednání vlády České republiky z oblasti prevence kriminality a rozhoduje také o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na programy a projekty vytvářené v rámci vládou schválené Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 (dále jen „Strategie“).

V roce 2014 byla vládě ČR předložena k projednání a schválení „Zpráva o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality České republiky na léta 2012 až 2015 za rok 2013“. Vláda zprávu schválila usnesením ze dne 16. dubna 2014 č. 249. Zpráva byla předložena také Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, a to jako součást Zprávy o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2013.

Pro informaci byly vládě předloženy další dva materiály - „Rozbor situace dětí a mladistvých ohrožených kriminalitou a kriminálně rizikovými jevy“, který vzala vláda na vědomí v srpnu 2014 a „Souhrnná zpráva za rok 2013 o plnění Národního akčního plánu prevence domácího násilí“, která byla vládou projednána v lednu 2015. (RVPPK – I/1)

Republikový výbor projednal v roce 2014 „**Analýzu potřebnosti legislativní úpravy prevence kriminality**“, kterou zpracoval Institut pro kriminologii a sociální prevenci ve spolupráci s odborem prevence kriminality MV. Z proběhlých diskusí během roku 2013 a 2014 v rámci Republikového výboru, za účasti širší odborné veřejnosti i dalších relevantních subjektů (např. Svaz měst a obcí ČR) vyplynulo, že názor této širší skupiny odborníků na potřebu legislativní úpravy prevence kriminality není jednotný. Objevily se hlasy volající po nové komplexní právní úpravě, požadavky na dílčí úpravy již existujících právních předpisů, i názory, že současný stav je plně vyhovující.

Republikový výbor jako meziresortní orgán odpovědný za koordinaci preventivní politiky v ČR, při reflexi proběhlé diskuse a přednesených názorů, přijal dne 29. května 2014 následující usnesení:

- a) na základě provedené „Analýzy potřebnosti legislativní úpravy prevence kriminality“ postupovat cestou dílčích novelizací stávajících právních předpisů, které upravují preventivní činnosti nebo postavení subjektů, jež se na prevenci kriminality podílejí, s cílem vytvořit stabilnější a efektivnější podmínky pro prevenci kriminality;
- b) začlenit témata prevence kriminality do strategických dokumentů vlády České republiky týkajících se trestní politiky.

Závěry posouzení výsledků analýzy potřebnosti právní úpravy prevence kriminality, včetně Usnesení Republikového výboru ze dne 29. května 2014 jsou uvedeny v příloze č.1. (RVPPK – I/1)

V květnu 2014 zřídil ministr vnitra meziresortní **Pracovní skupinu pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit** (dále jen „SVL“) na úrovni náměstků příslušných resortů a zástupců obcí a krajů. Pracovní skupina se zabývala potřebnými legislativními i nelegislativními změnami pro zlepšení situace SVL (např. problematika dávek na bydlení, sociálních služeb, výkupu kovů, prevence kriminality, kontroly ubytoven, kontroly migrace sociálně deprivovaných osob, boje proti drogám, podpory průmyslových zón a brownfields, podpory začleňování menšin). O její činnosti byla informována vláda ČR.

V rámci vybudovaného systému prevence kriminality směřovaly v roce 2014 priority Republikového výboru k prevenci kriminality dětí a mládeže, k otázkám bezpečnostní situace v sociálně vyloučených lokalitách a preventivním projektům zaměřeným na předcházení a řešení jejich problémů, prevenci předlužování, k pomoci obětem trestné činnosti, zejména obětem domácího násilí, ke zvyšování bezpečí seniorů a ke snižování rizik spojených s internetovou kriminalitou. Důraz byl kladen na zdokonalování analytické činnosti, vyhodnocování kvality a efektivity projektů a na vzdělávání.

Na pravidelných jednáních Republikového výboru byly projednávány materiály členů tohoto výboru, které předkládaly vládě ČR, jejich koncepční materiály související s prevencí kriminality, výsledky řešených výzkumných úkolů (např.: závěry výzkumu k situaci v oblasti extremistických hnutí v ČR, výzkumného úkolu týkajícího se vybraných problémů domácího násilí), metodické pokyny jednotlivých resortů, včetně informací o resortních dotačních politikách. Byly projednány přípravné práce k realizaci individuálních preventivních projektů systémového charakteru, které byly podpořeny z prostředků EU. Republikový výbor také schvaloval dotace vyčleněné na rozvoj systému prevence kriminality v České republice, které zajišťuje Ministerstvo vnitra. V roce 2014 se Republikový výbor sešel celkem osmkrát.

2. Oblast sociální prevence

2.1 Primární prevence

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) odpovídá za zpracování koncepcí, obsah a koordinaci v oblasti **specifické primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže**, za zpracovávání metodických a dalších materiálů souvisejících s problematikou specifické primární prevence rizikového chování, přípravu materiálů legislativní povahy předmětné problematiky a průběžné plnění úkolů vyplývajících z vládních usnesení, strategií a koncepcí a z nich vyplývajících akčních plánů jednotlivých resortů.

Na základě nové „Metodiky MŠMT pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v období 2013 – 2018“ vyčlenil na rok 2014 resort ze svého rozpočtu cca 20 330 000 Kč. V rámci tohoto dotačního programu byly podpořeny zejména programy dlouhodobé primární prevence rizikového chování dětí a mládeže včetně projektů zaměřených na prevenci kriminality, projekty evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivnosti služeb, projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací a vzdělávání odborné či laické veřejnosti. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“), které pracují s dětmi a mládeží.

V červnu 2014 bylo vyhlášeno v rámci tohoto programu dotační řízení na rok 2015. (MŠMT-III/1)

Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“) se ve vztahu k prevenci kriminality zaměřuje na oslabování rizikových faktorů, které přispívají k výskytu protiprávního jednání. Jde především o oblast péče o děti (prevence úrazů) a prevenci zneužívání návykových látek.

V roce 2014 byly poskytnuty dotační finanční prostředky v rámci programu „Péče o děti a mládež“ a v rámci programu „Prevence kriminality“ na prevenci násilí a podporu bezpečnosti pro děti. Cílem projektů bylo vytvářet a rozvíjet u dětí a mládeže mentálně hygienické návyky a sociální dovednosti, které jsou nutné pro vzájemné porozumění v sociálních kontaktech, pro účinné neagresivní jednání v problémových nebo krizových situacích, pro racionální rozhodování a odpovědné a účinné konání. Projekty vybavují děti a mládež potřebnými sociálními dovednostmi, které jim umožní řešit problémy prosociálním, nenásilným způsobem. Projekty, jejichž cílem byla prevence rizikového chování se zaměřením na kyberšikanu, byly zaměřeny na aktivity zabývající se prevencí rizikových projevů chování u školní mládeže a tvorbu efektivního plánu prevence. (MZ – VII/2)

Primární prevenci věnovalo v roce 2014 velkou pozornost také **Ministerstvo obrany** (dále jen „MO“). Realizace úkolů primární prevence sociálně nežádoucích jevů, jejíž součástí je i prevence kriminality, tvořila nedílnou součást procesu přípravy (výcvik, výchova, vzdělávání) personálu MO, který zahrnuje vojáky z povolání, občanské zaměstnance, žáky a studenty vojenských škol. Pozornost byla i nadále věnována vytipovaným skupinám s vyšší mírou rizikového chování. V rámci primární prevence byly realizovány zejména vzdělávací aktivity a projekty primární prevence zaměřené do oblastí prevence kriminality. Resortní komise pro prevenci sociálně nežádoucích jevů (dále jen „Resortní komise“) zabezpečovala koordinaci priorit stanovených na rok 2014 v oblasti primární prevence.

V rámci resortního Programu prevence kriminality byly v roce 2014 vyčleněny finanční prostředky ve výši 4 493 000 Kč na podporu schválených projektů primární prevence, které byly zaměřené na cílové skupiny s vyšší mírou rizikového chování. Zvýšená pozornost byla věnována žákům a studentům vojenských škol. Zvláštní pozornost byla věnována informovanosti nově příchozího personálu o kriminálně rizikovém chování, jeho právních aspektech a o resortních preventivních aktivitách. (MO – VI/2)

2.2 Sekundární a terciární prevence

2.2.1 Ohrožené děti a mládiství

Ministerstvo vnitra předložilo vládě pro informaci dne 27. srpna 2014 materiál „**Rozbor situace dětí a mladistvých ohrožených kriminalitou a kriminálně rizikovými jevy**“. Důvodem pro jeho zpracování byly poznatky pracovníků veřejné správy, policie i neziskových organizací o zhoršující se situaci a perspektivě dětí a mladistvých v řadě regionů a lokalit České republiky. Jeho cílem bylo upozornit na vybrané aktuální kriminogenní faktory, sociálně nežádoucí jevy a sociální procesy, které mohou potenciálně ohrožovat úspěšnou socializaci dětí a které mohou být příčinou rostoucí kriminality a zvyšujícího se počtu osob závislých na sociálním systému státu. Zvláštní pozornost byla věnována zejména koncentraci těchto rizikových faktorů v sociálně vyloučených lokalitách, v nichž vyrůstají děti, které neznají jiný způsob života, než na okraji společnosti. Při zpracování materiálu se vycházelo ze „Sociologické rešerše výzkumů ke kriminalitě a sociálně patologickým jevům u dětí a mladistvých“, která čerpala z více než 80 podkladových materiálů, relevantních výzkumů, šetření a studií, které proběhly od roku 2007 do současnosti. Materiál neobsahoval žádné nové úkoly pro členy vlády, jedná se o **souhrn doporučení pro efektivnější systém péče o rizikové děti**. Závěry materiálu budou využity při tvorbě Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. (MV-III/1)

V oblasti předcházení kriminalitě mládeže spolupracovalo Ministerstvo vnitra s resorty zastoupenými v Meziresortní pracovní skupině k sjednocení a transformaci systému péče o ohrožené děti při MPSV.

Ministerstvo vnitra je gestorem řady specifických projektů a v rámci dotačního titulu Program prevence kriminality realizovaného kraji a obcemi podporuje prioritně projekty směřující k práci s ohroženou a rizikovou mládeží.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pokračovalo v roce 2014 v **podporování rozvoje sítě preventivních služeb v rámci systému péče o ohrožené dítě**. Pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“) byly v roce 2014 podpořeny v rámci dotačního programu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti MŠMT. Zároveň byly v roce 2014 podpořeny v rámci finanční podpory metodiků prevence v PPP částkou cca 5 mil. Kč. Střediska výchovné péče a síť preventivních služeb v systému péče o ohrožené dítě byly posíleny v novele zákona č. 109/2002 Sb.

V roce 2014 MŠMT uspořádalo celostátní odbornou konferenci pro krajské školské koordinátory prevence, metodiky prevence v PPP, školní metodiky prevence a pracovníky školských poradenských pracovišť. (MŠMT-III/8)

V kompetenci **Ministerstva práce a sociálních věcí** (dále jen „MPSV“) jsou z hlediska prevence kriminality významné především sociální služby (zejména služby sociální prevence), včetně národního systému dotací a metodické podpory krajských úřadů, sociálně-právní ochrana dětí a náhradní rodinná péče, politika zaměstnanosti, efektivní nástroje podpory zaměstnanosti a sociální dávky (státní sociální podpora, hmotná nouze).

MPSV v rámci dotací ze státního rozpočtu pro rok 2014 pokračovalo v podpoře sociálních služeb pro rodiny s dětmi, nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a podpoře domů na půl cesty. Celkem byla na projekty poskytnuta částka **316 855 667 Kč**. (MPSV-IV/1)

V roce 2014 pokračovala jednání se zástupci jednotlivých resortů o dalším směřování procesu transformace systému péče o ohrožené děti. Vzhledem k personálním změnám v jednotlivých resortech, došlo k obměně členství v **Meziresortní koordinační skupině k transformaci systému péče o ohrožené děti** a příkazem ministryně práce a sociálních věcí byl s účinností od 15. září 2014 upraven její statut a jednací řád. Jednání skupiny v obnoveném složení proběhlo v lednu 2015. (MPSV-IV/5)

Významný objem finančních prostředků přinesl na podporu novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí **individuální projekt „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny“**. Hlavním cílem projektu je komplexní systémová změna zajišťování péče o rodiny a děti ohrožené sociálním vyloučením, sociálně vyloučené, nebo ty, na něž se zaměřuje sociálně-právní ochrana.

V roce 2014 pokračovala realizace řady aktivit, které podporují implementaci novely a přinášejí do terénu žádoucí praxi. Na základě tří analýz (konkrétně sociodemografická analýza, analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi a analýza systému náhradní rodinné péče) pokračuje práce na **návruhu optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožení dětí a rodiny**. Byly vytvořeny a pilotně ověřeny **standarty kvality sociálně-právní ochrany dětí**, byly pilotně ověřeny **nástroje pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny** a podporován **rozvoj služeb pro ohrožené děti a rodiny**. V rámci projektu probíhalo v roce 2014 pilotní ověřování služeb ve dvou krajích (Pardubickém a Královéhradeckém).

Na základě pilotního ověření služeb byl vytvořen **minimální rámec sítě služeb na krajské úrovni**, jehož součástí je **vznik nových typů pracovních pozic na trhu práce ve službách v oblasti náhradní rodinné péče** (profesionální pěstounská péče).

V průběhu roku 2014 došlo na území několika krajů k **pilotáži rodinných konferencí**, tato aktivita bude probíhat i v roce 2015. Základní informace o celkové koncepci a pracovních postupech v průběhu realizace rodinných konferencí mělo možnost získat více než 300 účastníků „Úvodních setkání“, která se pod vedením holandských lektorů realizovala v Ostravě a Praze. V návaznosti na tato úvodní setkání došlo k proškolení pracovníků OSPOD a dále koordinátorů a administrátorů rodinných konferencí.

V souvislosti s předcházejícími aktivitami byla vytvořena pro rok 2014/2015 série školení, jejichž cílem je předat výstupy všech projektových aktivit odborníkům z řad pracovníků OSPOD, pověřených osob, poskytovatelů služeb pro rodiny a děti, specialistů krajských úřadů, soudců, státních zástupců, policistů, učitelů, zdravotníků a inspektorů kvality poskytování sociálně-právní ochrany. Školení probíhají od prosince 2014 a budou pokračovat i během roku 2015. Školení zajišťuje externí dodavatel formou 1-5ti denních seminářů na celém území. Účastníkům školení se dostanou informace týkající se: Standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí; Vyhodnocování a individuálních plánů ochrany dítěte; Spolupráce v rámci sítě služeb; Systému výkonu náhradní rodinné péče; Programu PRIDE. Projekt je realizován na území celé ČR bez území hl. města Prahy. Vybraná systémová opatření jsou v rámci aktivit projektu zároveň pilotně ověřována na regionální úrovni v pěti krajích ČR: Karlovarském, Královéhradeckém, Olomouckém, Pardubickém a Zlínském. Poznatky z pilotního ověření budou předávány formou vzdělávání do dalších krajů. (MPSV-IV/3)

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem financí **vyhlásilo v červnu 2014 výzvu k předkládání žádostí o grant na individuální projekty z EHP fondů** v rámci programu CZ04 – **Ohrožené děti a mládež**. Jako součást snah o úspěšnou realizaci „Národní strategie ochrany práv dětí“ má tato výzva k předkládání projektů podnítit kraje k tomu, aby revidovaly své politiky práce s ohroženými dětmi. Díky této výzvě mohou kraje, které **pobytová zařízení pro děti** zřizují, vypracovat komplexní a udržitelné transformační plány, jejichž prvotním cílem bude snížit počet dětí umístovaných do ústavní péče a zároveň posílit síť dostupných ambulantních služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny. Projekty, které byly v rámci výzvy podpořeny, se zaměřují na dlouhodobou udržitelnou strategii deinstitucionalizace péče o ohrožené děti, zejména děti mladší 3 let. Cílem každého projektu musí být vytvoření komplexního plánu transformace pobytové péče o děti na systém účinné a multidisciplinární sítě ambulantních a terénních preventivních a podpůrných služeb. (MPSV – IV/4)

MPSV průběžně plnilo jednotlivé **úkoly vyplývající z Národní strategie ochrany práv dětí** (podrobná zpráva bude předložena vládě v průběhu roku 2015). Viz web. str.: http://www.mpsv.cz/files/clanky/15311/Zprava_17042013.pdf. (MPSV-IV/6)

V roce 2014 pokračovaly práce na realizaci **IS SPOD - informačního systému sociálně-právní ochrany dětí (za využití kompatibilních částí Systému včasné intervence - SVI) jako součást jednotného informačního systému (JIS) práce a sociálních věcí**. V současné době je připravováno výběrové řízení na dodavatele JIS práce a sociálních věcí, jehož součástí je Informační systém sociálně-právní ochrany dětí. (MPSV-IV/7)

Probační a mediační služba ČR (dále jen „PMS“) usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností

a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality. Činnost PMS je poskytována v souladu s principy restorativní justice. Zvláštní pozornost PMS věnuje práci s oběťmi trestné činnosti, mladistvými pachateli a pachateli násilných trestných činů.

Standardizace činnosti multidisciplinárních týmů pokračovala prostřednictvím realizace individuálního projektu s názvem „**Na správnou cestu**“, který je v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost finančně podpořen z prostředků ESF (CZ.1.04./3.1.00/73.00003). Tým pro mládež pod vedením koordinátora působí v praxi okresního soudu v Plzni-město, Náchodě, Opavě a v Brně-venkov a jeho činnost bude pokračovat až do října 2015, kdy bude k další implementaci do praxe připravena metodika práce Týmů pro mládež.

V rámci projektu v Brně a v Ostravě proběhla realizace tří běhů **probačního programu** určeného **mladistvým pachatelům** s názvem „**Proti násilí**“, do kterých bylo zařazeno celkem 21 mladistvých. V programu je prostřednictvím individuálních, skupinových a rodinných setkání působeno na mladistvé pachatele, kteří při spáchání provinění proti fyzické osobě použili násilí. Cílem programu je minimalizovat riziko opakování tohoto chování v budoucnosti. Pod hlavičkou projektu bylo v létě 2014 vyškoleny 27 facilitátorů rodinných skupinových konferencí (dále jen „RSK“), kteří mají tento restorativní přístup uplatnit při řešení případů mladistvých pachatelů ve své případové praxi. V průběhu roku 2014 již proběhlo pod vedením facilitátorů celkem 15 konferencí tohoto typu, program byl dostupný v 15 soudních okresech ČR. Smyslem RSK je za přítomnosti lidí, kterých se spáchaný čin různým způsobem a v různé míře dotkl, pojmenovat škody a újmy, jež vznikly a které je potřeba vyrovnat.

V rámci projektu „**Rozvoj probačních a resocializačních programů – posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti**“ financovaného z Programu česko-švýcarské spolupráce probíhala v roce 2014 v úzké součinnosti se středisky PMS realizace inovovaného probačního programu pro mladistvé s názvem „**PUNKT rodina**“. Jeho realizátorem je o.s. RUBIKON Centrum. Tento probační program skupinovou a individuální formou práce posiluje mladistvého a jeho rodinné prostředí při řešení následků spáchaného provinění. Program PUNKT byl dostupný ve všech soudních okresech ČR. V průběhu roku 2014 proběhlo 29 běhů programu. Na přípravě a realizaci projektu pro pachatele PMS úzce spolupracuje s odborníky zastupujícími švýcarského partnera v projektu (Probační a sociální služby kantonu Curych, BVD Zurich). Realizace programů bude průběžně probíhat i v roce 2015. (MS PMS- V/3)

Podle aktuálního vyhodnocení a skladby odsouzených byl v roce 2014 realizován standardizovaný program pro mladistvé muže **Terapeutický program 21 JUNIOR** ve všech věznicích, ve kterých vykonávají trestní opatření odnětí svobody mladiství muži (Heřmanice, Pardubice, Všehrady). (MS VS- V/13)

Pokračovalo rozšiřování nového systémového přístupu při přípravě odsouzeného a oběti na moment podání žádosti o podmíněné propuštění pachatele - prostřednictvím Komise pro podmíněné propuštění (dále jen „Komise pro PP“). V roce 2014 PMS pokračovala v partnerství s VS v další realizaci projektu „**Křehká šance**“, který je v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost (podpora sociální integrace a sociálních služeb) finančně podpořen z prostředků ESF (CZ.1.04/3.1.00/73.00004). Projekt „Křehká šance“ reaguje na potřebu odsouzených s předpoklady pro jejich podmíněné propuštění připravit se na život vně věznice, úspěšně se adaptovat do společnosti a začlenit se na trhu práce. Zohledňuje požadavek společnosti integrovat propuštěné osoby bezpečným způsobem (stanovení dohledu, povinností a omezení pachatele), posílit prevenci dalšího opakování trestné činnosti a umožnit oběti získat informaci o chystaném podmíněném propuštění pachatele a vyjádřit v této souvislosti obavy a potřeby. V rámci projektu se systém práce Komise pro PP realizuje v devíti věznicích (Liberec, Stráž pod Ralskem,

Rýnovice, Heřmanice, Opava, Karviná, Bělušice, Příbram, Plzeň). Činnost Komisí pro PP je na národní úrovni řízena Radou pro podmíněné propuštění, poradním orgánem generálního ředitele VS ČR. Do projektu bylo k 1. 12. 2014 zařazeno celkem 288 odsouzených osob, z toho 200 se již účastnilo parolového slyšení, což je 62% z požadovaného počtu projektem podpořených osob. Realizace individuálního projektu potrvá do října 2015. (MS PMS a VS -V/18)

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (dále jen „IKSP“) pokračoval v realizaci výzkumného úkolu „**Kriminální kariéry mladistvých. Nové jevy v kriminalitě mladistvých, uplatňování Systému včasné intervence**“. Řešení úkolu bylo zahájeno v roce 2012, výzkum bude dokončen v roce 2015. Je zaměřen na zkoumání možností včasného preventivního zásahu proti začínající asociální děti. Úkol je současně zařazen jako podporovaný projekt do Programu bezpečnostního výzkumu v ČR pod č. VG2VS/244. V roce 2014 proběhlo rozsáhlé terénní šetření k jeho realizaci mapující dosavadní poznatky a zkušenosti s realizací Systému včasné intervence a jeho transformací do nového legislativního rámce. Ostatní součásti projektu jsou průběžně plněny. K dosavadním poznatkům z výzkumu byla v edici IKSP vydána monografie „Systémový přístup k prevenci kriminality mládeže“.

IKSP dále řešilo projekt „**Současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR s důrazem na jejich potencionální podporu u mladistvých a na šíření extremistických ideologických obsahů po Internetu**“. Projekt byl dokončen a byla publikována závěrečná monografie „Politický radikalismus a mládež“. Úkol byl současně zařazen do Programu bezpečnostního výzkumu v ČR pod č. VG20102012012. Po dopracování výstupů z výzkumu a návrhů na opatření byl výzkum při hodnocení výsledků úspěšně obhájen. (MS IKSP -V/20)

Ministerstvo zdravotnictví v roce 2014 pokračovalo v aktivitách směřujících k **procesu transformace dětských domovů pro děti do 3 let věku v dětská centra**. Ministerstvo zdravotnictví má při řešení problematiky dětských domovů pro děti do 3 let věku (dále jen „DD“) spolugesci zejména ve dvou průřezových prioritách „Národní strategie ochrany práv dětí“. Jedná se o rozvinutí alternativ péče o ohrožené děti a deinstitucionalizaci péče a o vytvoření a zpřístupnění služeb a podpory rodinám a dětem v jejich přirozeném rodinném prostředí, případně v náhradním rodinném prostředí. Systémové řešení transformace DD je problematika vyžadující dlouhodobou spolupráci mezi MZ a MPSV, jelikož se ve velké míře jedná i o problematiku sociální a zdravotně - sociální. V procesu transformace DD podporovalo MZ transformaci lůžkových zdravotních služeb poskytovaných v DD a síť ambulantních služeb jako podmínky rozšíření a zkvalitnění služeb pro pěstouny a rodiny. MZ podpořilo následnou péči navazující na perinatologická centra (v DD pro děti do 3 let věku je vysoké procento dětí s diagnózou peri a prenatální rizika, nedonošenost, hypotrofie). V rámci otevřené výzvy MZ pro Norské fondy v roce 2014 byly podány projekty podporující činnost ambulantních pracovišť následné péče navazujících na perinatologická centra.

Ministerstvo zdravotnictví v souvislosti s transformací DD posiluje metodické působení a spolupráci při nastavení systémových cílů transformace se zřizovateli DD, kterými jsou krajské úřady a statutární města a s věcně příslušnými resorty. K vytvoření funkčního systému je zapotřebí spolupráce věcně příslušných resortů, územních samospráv, nestátního neziskového sektoru a občanských iniciativ. (MZ-VII/3)

2.2.2 Osoby ohrožené sociálním vyloučením

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím samosprávy i občany k pozitivnímu hledání řešení problémů je projekt **Asistent prevence kriminality** (dále

jen „APK“), který od roku 2009 úspěšně realizuje **Ministerstvo vnitra** v celé ČR především v rámci Programu prevence kriminality. Cílem projektu je snížení počtu spáchaných trestných činů i přestupků (protiprávního jednání obecně) v sociálně vyloučené lokalitě, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší, a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené. Projekt Asistent prevence kriminality se v roce 2014 realizoval v **53 obcích**, ve kterých působilo celkem **170 APK** zaměstnaných u obecní či městské policie anebo u obce. V každé obci je také vytvořena pozice mentora – strážník obecní policie – který asistentům předává úkoly, kontroluje jejich plnění, pomáhá asistentům při zvládnutí úkolů a překonávání problémů. Tam, kde není obecní policie zřízena, zastává roli mentora Policie ČR nebo obecní policie sousedního města. S asistenty i mentory spolupracuje Policie ČR v příslušných lokalitách. Projekt APK je hodnocen velmi pozitivně, výrazně se podílí na zvýšení úrovně bezpečí a dodržování veřejného pořádku a aktivizuje dlouhodobě nezaměstnané.

Projekt APK je podporován v současné době ze dvou finančních zdrojů. Prvním je státní rozpočet, kapitola Ministerstvo vnitra, státní účelová dotace v rámci Programu prevence kriminality 2014 (33 obcí¹, 95 APK), druhým zdrojem je Evropský sociální fond, Operační program lidské zdroje a zaměstnanost. V rámci projektu ESF OP LZZ „Asistent prevence kriminality II.“ (CZ.1.04/3.3.00/C5.00001) je činnost rozšířena do 20 obcí² celé ČR a je v něm zaměstnáno 75 osob na pozici APK. Tento projekt bude ukončen k 30. 10. 2015.

Tříletý projekt ESF OPP LZZ „Asistent prevence kriminality“ (CZ 1.04/3.3.00/61.00003), kdy působilo v 11 lokalitách 50 APK, byl úspěšně ukončen ke dni 30. 6. 2014.

V roce 2014 byla vytvořena obsáhlá „**Metodika výběru, přípravy a činnosti asistenta prevence kriminality**“, která je v redukované podobě zveřejněna na internetu MV (<http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-metodicky-doporuceni-vyzyv-programu-prevence-kriminality-na-rok-2015.aspx>). V průběhu roku bylo uspořádáno několik společných aktivit obcí realizujících projekt Asistent prevence kriminality se zástupci MV a dalšími odborníky ke sdílení příkladů úspěšné praxe ve zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených a problémových lokalitách (např. Kulaté stoly v Praze dne 26. 11. a v Brně dne 9. 12. 2014 za celkového počtu 200 účastníků).

Dalším projektem, který reaguje na konkrétní potřeby obcí s cílem zvýšit bezpečí v bytových domech a jejich bezprostředním okolí, je preventivní projekt „**Domovník – preventista**“, který byl v roce 2013 pilotně odzkoušen v pěti městech ČR: Rotava, Obrnice, Orlová, Frýdek-Místek a Břeclav. Dílčími cíli projektu je snížit stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu; vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání; posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku; umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

V roce 2014 se počet obcí realizujících projekt Domovník – preventista zvýšil na 12 a působilo v nich 26 domovníků. Jedná se o obce: Bruntál, Břeclav, Frýdek – Místek, Hodonín, Hradec Králové, Kolín, Moravský Beroun, Ornice, Orlová, Slaný, Štětí, Vsetín. (MV-II/3)

¹ České Budějovice, Děčín, Dubí, Havířov, Hodonín, Hradec Králové, Kadaň, Karviná, Kladno, Krásná Lída, Krupka, Kutná Hora, Litvínov, Moravský Beroun, Most, Obrnice, Orlová, Osoblaha, Ostrava, Ostrov, Písek, Plzeň, Příbram, Ralsko, Slaný, Staré Křečany, Strakonice, Šluknov, Štětí, Ústí nad Orlicí, Vejprty, Žlutice.

² Aš, Bílina, Brno, Bruntál, Břeclav, Duchcov, Frýdek – Místek, Jaroměř, Karlovy Vary, Nový Bor, Pardubice, Rotava, Rumburk, Sokolov, Sternberk, Ústí nad Labem, Vimperk, Vsetín, Vysoké Mýto, Žďár nad Sázavou

MPSV pokračovalo v roce 2014 ve spolufinancování provozu sociálních služeb dotacemi ze státního rozpočtu pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a zajišťovalo čerpání prostředků z ESF.

Na služby sociální prevence bylo v rámci dotací v roce 2014 ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem **1 326 004 175 Kč**, z toho:

- na podporu služeb pro osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **309 655 738 Kč**. Jednalo se o následující sociální služby: terénní programy (vzhledem k svému významu byly podpořeny nejvyšší částkou 132 616 389 Kč), azylové domy, domy na půl cesty, noclehárny, nízkoprahová denní centra a nízkoprahová zařízení pro děti a mládež;
- na podporu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi bylo ze státního rozpočtu ČR z celkové částky vyčleněno **125 104 437 Kč**.

Prostředky ESF OP LZZ a IOP byly v roce 2014 byly využívány na projekty k podpoře aktivit směřujících k zajištění dostupnosti sociálních služeb. Jsou realizovány do konce roku 2015. V roce 2014 již pro danou problematiku nebyly vyhlašovány žádné nové výzvy, probíhala pouze realizace schválených projektů. Projekty končí průběžně, termín ukončení posledních projektů je podzim 2015.

- OP LZZ - oblast podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit a částečně 3.1 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb;
- IOP – oblast podpory 3.1 – investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti.

(MPSV -IV/1)

Probační a mediační služba ČR podporuje osvědčené prvky reintegračních projektů zaměřených na osoby ve výkonu trestu a po propuštění, projekty zaměřené na prevenci recidivy včetně **služby Romský mentoring** (dříve projekt Mentor). Službu Romský mentoring realizuje o.s. RUBIKON Centrum. Cílem služby je snížit riziko recidivy a sociálního vyloučení pachatelů z řad příslušníků romského etnika, u kterých PMS zajišťuje výkon alternativního trestu. Druhým cílem programu je zvýšit efektivitu práce probačních úředníků s těmito klienty. V roce 2014 probíhala služba romského mentoringu v Ostravě, Děčíně, Mostě, Jablonci nad Nisou a Kolíně. V praxi je aktuálně zapojeno celkem 19 mentorů působících rovněž v Praze a okolí, Ústeckém a Karlovarském kraji.

V rámci projektu, který realizuje PMS ve spolupráci se švýcarským partnerem pod názvem „**Rozvoj probačních a resocializačních programů – posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti**“, nebyla dosud zahájena plánovaná realizace reintegračního programu pro pachatele ve výkonu trestu odnětí svobody. K této situaci došlo tím, že v důsledku amnestie z ledna 2013 musela být v projektu připravena a ze strany donátora schválena změna projektu reagující na snížení cílové skupiny projektu – tj. odsouzené ve věznicích. Změna byla schválena až v srpnu 2014 a od té doby bylo možné zahájit přípravu veřejné zakázky na dodavatele reintegračního programu. Předpokládaný začátek programu je proto naplánován na 1. čtvrtletí roku 2015. Projektovým partnerem pro realizaci reintegračního programu je Vězeňská služba ČR. Program bude probíhat ve vybraných věznicích ČR - Oráčov, Kynšperk n. Ohří, Ostrov n. Ohří, Stráž p. Ralskem, Opava. Reintegrační program je složen z pěti na sebe navazujících programových modulů - Získej zaměstnání, Finanční gramotnost, Spolupráce se zaměstnavateli, Rekvalifikační kurzy a Mentoring. Do programu by mělo být zařazeno maximálně 100 klientů. *(MS PMS a VS -V/5, 19)*

2.2.3 Oběti trestné činnosti

Ministerstvo vnitra v souvislosti s plněním úkolů vyplývajících ze Strategie a v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, podpořilo realizaci pilotního projektu „**Komplexní přístup Policie ČR v oblasti prevence a eliminace sekundární viktimizace obětí trestných činů**“ v teritoriu Krajského ředitelství policie Středočeského kraje.

Cílem projektu je zlepšení a zjednodušení organizace práce základních policejních útvarů a zjednodušení spolupráce a komunikace s mimoresortními institucemi a subjekty, a to zejména v rámci trestního řízení. Zvláštní zřetel je potom věnován ochraně obětí před druhotnou újmou, která je v řadě případů způsobena přístupem policie a dalších orgánů činných v trestním řízení.

Předmětem projektu je zavedení videokonferenční sítě, což je moderní způsob multimediální komunikace, která umožňuje v reálném čase přenos obrazu, zvuku a dat mezi dvěma a více účastníky. Využitím tohoto způsobu komunikace v trestním řízení je možné výrazným způsobem přispět k zefektivnění fungování všech složek, tzn. soudů, státních zastupitelství, vězeňské služby a policie.

Pro umístění videokonferenčních jednotek byly vybrány v rámci KŘ P Středočeského kraje lokality ÚO Nymburk, ÚO Kolín a Školící policejní středisko Sádská. Dodavatelskou firmou byla také zapůjčena další jednotka do policejní cely KŘ P hl. m. Prahy. Dále byly do pilotní části projektu ze strany Ministerstva spravedlnosti zapojeny věznice v Jiřicích a Okresní soud v Nymburku, kam byly videokonferenční jednotky zapůjčeny krajským ředitelstvím. Další jednotka byla umístěna v sídle KŘ P Stč. kraje v Praze 5, Zbraslavi. Předpokladem je i připojení speciální výslechové místnosti v SPŠ Holešov, kde by současně byla vytvářena metodika výslechu videokonferencí a zahájen praktický kurz.

Součástí projektu je i videokonferenční infrastruktura, která plní nosnou část videokonferenčního řešení. Pilotní projekt byl řešen jako centrální aplikace, to znamená, že k tomuto projektu je možné připojovat další konferenční místa v rámci celé ČR. Systém je budován s kompatibilitou k obdobným řešením manažerské videokonference v rámci Intranetu Policie ČR.

Ve spolupráci s **Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy** pořádal odbor prevence kriminality **MV** dne 30. dubna 2014 celorepublikový seminář na téma „**Přetrvávající mýty v oblasti sexuálního násilí na ženách a dětech**“. Přednášející poskytli náhled na problematiku sexuálního násilí z různých pohledů: lékaře – pediatra, gynekologa, sexuologa, z pohledu psychologa, soudního znalce, státního zástupce a dalších, kteří se zabývají nejen vyšetřováním spáchaného trestného činu, ale i vyšetřováním a pomocí jeho obětem. Semináře se zúčastnilo 86 účastníků z většiny krajských ředitelství Policie ČR, pracovníci OSPOD městských částí hl. m. Prahy a krajských úřadů, pracovníci intervenčních center a další.

Na **prevenci sekundární viktimizace obětí** je v rámci Policie ČR zaměřeno průběžné proškolení krizových interventů v rámci „**Systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem dalších mimořádných událostí**“. Také v roce 2014 proběhla na všech krajských ředitelstvích odborná školení a na celostátní úrovni se konalo školení lektorů v rámci celostátního semináře.

Probační a mediální služba ČR pokračovala v budování a rozšiřování **systému komplexního a specializovaného poradenství pro oběti trestných činů** s novými restorativními přístupy k práci s oběťmi a pachateli trestných činů. Systém poradenství byl rozšiřován do praxe dalších soudních okresů.

V průběhu roku 2014 PMS pokračovala v realizaci projektových aktivit v rámci individuálního projektu s názvem „**Proč zrovna já**“, který je financován z prostředků ESF (CZ.1.04/3.1.00/73.00001). Prostřednictvím projektu probíhá ve 40

městech ČR bezplatné poradenství určené obětem trestných činů, které poskytuje cca 80 vyškolených poradců PMS. Realizace individuálního projektu potvrzuje do října 2015. V praxi byla využívána metodická příručka týkající se provádění osobního, telefonického a internetového poradenství, psychologické a psychoterapeutické podpory oběti, doprovázení obětí a provádění restorativních skupinových konferencí. Podle metodiky byla rovněž v praxi rozvíjena činnost multidisciplinárních týmů pro oběti a provádění monitoring problémů obětí.

V roce 2014 bylo v poradnách pro oběti trestných činů poskytnuto poradenství celkově cca 2243 osobám z cílové skupiny³, což představuje cca 68 % z celkově plánovaného počtu podpořených osob (obětí trestných činů). Oběti projevíly prozatím největší zájem o poskytnutí právního poradenství a psychosociální podpory. Upřednostnily přitom osobní kontakt s poradcem (68 % případů) nebo telefonickou pomoc (27 % případů). Nejčastěji poradci spolupracovali s oběťmi majetkových trestných činů (32 % případů) a násilných trestných činů (26 % případů). (MS PMS-V/6)

Vězeňská služba ČR v roce 2014 realizovala dvakrát ve věznicích standardizovaný program GREPP pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí na dětech (týrání dětí, komerční sexuální zneužívání dětí, i sexuální zneužívání dětí bez komerčního aspektu). Jednalo se o věznice Heřmanice (pro odsouzené vykonávající trest odnětí svobody ve věznici s ostrahou) a Nové Sedlo (pro odsouzené vykonávající trest odnětí svobody ve věznici s dozorem). (MS VS -V/11)

V roce 2014 byl realizován standardizovaný **terapeutický program KEMP** zaměřený na pachatele násilí ve Věznici Vinařice, resp. jeho podstatná část, neboť celý program trvá 18 měsíců. Ucelená koncepce, která počítá rovněž se začleněním krátkodobých tréninkových programů zaměřených na zvládnutí agresivity/vzteku, byla plánována v souvislosti s projektem PDP3 financovaným z Norských fondů. Tento projekt bude spuštěn až v průběhu roku 2015. (MS VS -V/14)

Institut pro kriminologii a sociální prevenci pokračoval v řešení výzkumného úkolu „**Nové jevy v násilné kriminalitě včetně domácího násilí**“. Řešení úkolu bylo zahájeno v roce 2012 s tím, že **subprojekt** týkající se **domácího násilí** byl dokončen již v roce 2014 a byla publikována závěrečná monografie „**Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR**“. Úkol byl součástí Národního akčního plánu prevence domácího násilí na léta 2011 až 2014. Výzkum nových jevů v násilné kriminalitě bude celkově dokončen v roce 2015. V roce 2014 probíhal sběr dat včetně realizace dotazníkového šetření mezi soudními znalci a kriminalisty pracujícími na úseku násilné trestné činnosti. (MS IKSP -V/20)

Ministerstvo zdravotnictví pokračovalo v podpoře aktivit zaměřených na prevenci všech forem násilí a na podporu bezpečnosti pro děti a jiné ohrožené skupiny obyvatelstva. V roce 2014 pokračovala činnost **Národního koordinačního centra pro prevenci úrazů, násilí a podporu bezpečnosti pro děti ve FN Motol**. Mezi základní aktivity centra patřilo: edukace odborníků v dané oblasti; analýza úrazových dat; informovanost odborné i laické veřejnosti v dané oblasti; mezinárodní spolupráce v dané oblasti. „Národní registr dětských úrazů“ pokračoval v roce 2014 v průběžných analýzách dat a navrhování příslušných nápravných opatření. (MZ -VII/4)

3. Oblast situační prevence

Cílem projektů a aktivit situační prevence je znesnadnění spáchání trestného činu, zvýšení rizika pro pachatele, že bude dopaden a potrestán, a minimalizace zisků

³ Údaj k 31. 10. 2014.

z trestné činnosti. Subjekty situační prevence jsou Ministerstvo vnitra (jediné, které poskytuje dotace na projekty z oblasti situační prevence, a projednává technické normy zasahujících do oblasti ochrany majetku a osob), Policie ČR (doporučuje a realizuje konkrétní opatření situační prevence), obecní a městské policie, samosprávy krajů, měst a obcí (konkrétní realizace programu prevence kriminality na místní úrovni), asociace sdružující firmy podnikající v oblasti ochrany majetku a osob, soukromé bezpečnostní služby, pojišťovací subjekty, architekti a stavbaři.

V roce 2014 pokračoval společný preventivní projekt Poradního sboru pro situační prevenci kriminality ministra vnitra (dále jen „Poradní sbor“)⁴ „**Bezpečná země**“ v rámci projektu „**Bezpečná lokalita**“. Projekt Bezpečná země si klade za cíl vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů, podpořit řemeslnou činnost. K obsahu projektu patří zejména vysvětlit a ukázat veřejnosti jak správně a účinně zabezpečit svůj byt, dům, majetek; vysvětlit, jak rozpoznat skutečné prvky tvorby bezpečnosti, a jejich správné kombinace, v reálném životě; propojit teoretickou část výkladu prevence kriminality s praktickou částí a zkušenostmi Cechu mechanických zámkových systémů ČR jako člena Poradního sboru. Záštitu projektu dalo Ministerstvo vnitra. Podrobněji o projektu na www.cmzs.cz. V rámci projektů Bezpečná lokalita a Bezpečná země jsou hlavními výstupy následující publikace. „Pokyny ke stanovení úrovně zabezpečení objektů a provozoven proti krádežím vloupáním podle evropských norem“. Jde o odborný text, který veřejnost dlouhodobě požaduje pro relevantní orientaci na trhu v oblasti ochrany osob a majetku. Na přípravě publikace se podílelo mnoho odborníků ze státní správy a z odborných asociací či cechů, zastoupených v Poradním sboru. Dalším kvalitním výstupem uvedených projektů je „Katalog doporučených produktů k ochraně osob a majetku“, který je jednou z příležitostí k postupné pozitivní změně v chování občanů k vlastnímu i společnému majetku a k jeho následné ochraně.

Jedním z konkrétních výstupů projektu bylo společné Poradenské centrum na veletrhu FSDays 2014. Společně byly vydány letáky, informační brožura a informativní CD pro širokou veřejnost.

V lednu 2014 schválilo 15. zasedání Poradního sboru metodiku projektu „Bezpečné bydlení – Bezpečná lokalita“ „**Manuál bezpečného bydlení**“ (jedná se o souhrn legislativních, technických, režimových a organizačních doporučení či standardů pro zajištění bezpečného prostředí v bytových komplexech stavební infrastruktury včetně rad a doporučení z oblasti prevence kriminality). Metodika je určena zejména pro bytová družstva, nájemníky v panelových domech a pro majitele nemovitostí. S manuálem byl v únoru seznámen Republikový výbor, který ho doporučil k šíření jako vhodný **příklad dobré praxe**. Manuál je též dostupný ke stažení na webových stránkách www.mvcr.cz/clanek/specificke-programy-prevence-kriminality.aspx.

Pro laickou veřejnost bylo společně s jednotlivými subjekty Poradního sboru pro situační prevenci kriminality ministra vnitra v roce 2014 uspořádáno více než 20 konferencí či seminářů na úrovni měst a obcí či celokrajské k různým oblastem situační prevence (např. preventivní označování předmětů, oblast mechanických zábranných prostředků, kamerové systémy, elektronické zabezpečení, bezpečné bydlení, apod.) (MV-II/5)

Ministerstvo vnitra pokračovalo v roce 2014 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných obcemi v rámci **Programu prevence kriminality**. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR a zabezpečení objektů měst a obcí. Celkem bylo podpořeno 38 projektů částkou 12 321 000 Kč.

⁴ Poradní sbor pro situační prevenci kriminality (poradní orgán ministra vnitra) byl zřízen Rozkazem ministra vnitra ze dne 28. dubna 1998. Je koordinačním a iniciačním orgánem k posuzování koncepčních otázek a pro spolupráci s mimoresortními orgány při realizaci vnitroresortního programu prevence kriminality.

V říjnu roku 2014 vyhlásilo Ministerstvo vnitra **dotační program „Bezpečnostní dobrovolník“**, jehož účelem je podpora dobrovolnické činnosti obyvatel obcí. Smyslem dotačního programu je iniciovat širší zapojení veřejnosti do zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Hlavním rysem činnosti bezpečnostních dobrovolníků je dobrovolnost, nezištnost a princip sousedské výpomoci. Dobrovolníci nemají žádná zvláštní oprávnění či pravomoci. Výběr zájemců, jakož i konkrétní náplň jejich činnosti, závisí na vůli obce. MV vytvořilo pouze demonstrativní výčet vhodných aktivit, směřující typicky např. do oblastí bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (hlídání přechodů pro chodce – zajišťování bezpečného přechodu dětí a mládeže v blízkosti škol, informování řidičů při dopravních uzávěrahách, při konání sportovních a kulturně-společenských akcí na území obce). Dotace ze státního rozpočtu pak má sloužit zejména na pokrytí nákladů na materiální vybavení dobrovolníků, jejich pojištění, školení apod. Působení dobrovolníků by mělo zlepšit životní komfort v dané obci a vycházet vstříc přáním občanů.

4. Realizace specifických meziresortních programů a projektů

4.1 Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech

Ministerstvo vnitra pokračovalo v realizaci projektu Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech (dále jen „NKMPPD“), jehož cílem je rychlé a úspěšné nalezení pohřešovaných dětí. Základem NKMPPD je pátrací činnost Policie ČR a při rozsáhlých akcích v terénu je rovněž zapojován integrovaný záchranný systém (IZS). Systém zlepšuje existující mechanismy spolupráce mezi zainteresovanými subjekty, efektivně využívá existující komunikační kanály a koordinaci odpovědných orgánů. Podstatnou součástí projektu je zapojení široké veřejnosti do pátrání a zajištění potřebné psychologické podpory rodinám pohřešovaných dětí.

Koncem roku 2013 se stalo dalším partnerem projektu občanské sdružení Ztracené dítě, které je provozovatelem **evropské krizové linky pro pohřešované děti 116 000**. Jejím primárním účelem má být bezplatná a nepřetržitě dostupná krizová pomoc pohřešovaným dětem, jejich rodinám či blízkým a podpora NKMPPD. Pracovníci linky 116 000 mohou poskytovat preventivní poradenství přímo či nepřímo související s problematikou pohřešovaných dětí. Gesční dohled nad její činností provádí Ministerstvo vnitra. Je otázkou budoucí praxe, zdali si linka 116000 obhájí své opodstatnění v rámci krizové intervence. Zvážit udržitelnost této služby v ČR i do budoucna je úkolem **meziresortní pracovní skupiny**, která funguje na základě rozhodnutí ministra vnitra od března 2014 a je složena ze zástupců veřejné správy i NNO.

V lednu 2014 byla podepsána dohoda o partnerské spolupráci mezi NKMPPD a evropskou platformou pro pohřešované děti **AMBER Alert Europe** se sídlem v Bruselu. Tímto krokem se NKPPD stalo součástí přeshraniční sítě subjektů (policejní útvary a nestátní neziskové organizace, které s policií spolupracují v rámci pátrání po pohřešovaných dětech), jež mohou v případě potřeby spolupracovat v rámci některých pátracích úkonů, vyměňovat si zkušenosti či se podílet na zefektivňování pátracích systémů v jednotlivých zemích EU. Tato evropská platforma ve spolupráci s členkou Evropského parlamentu Sophie in 't Veld pořádala v říjnu 2014 (za účasti českého zástupce) odbornou konferenci **Systémy pátrání po pohřešovaných dětech v ohrožení v EU**. Výstupem konference bylo Memorandum pro Evropský parlament a Evropskou komisi – Doporučení efektivního celoevropského přístupu k přeshraničním problémům souvisejících s dětmi v ohrožení a dětskými únosy. Hlavní body tohoto Memoranda byly na závěr konference prezentovány

v Evropském parlamentu. Je na místě upozornit, že Česká republika obecně s únosy dětí nemá zásadní problémy.

Zástupce MV prezentovalo NKMPD **na jednání odborníků a policistů týkající se problematiky pátrání po pohřešovaných dětech**, kterou pořádal AMBER Alert Europe (Brusel) a německý provozovatel evropské krizové linky pro pohřešované děti 116 000 (Initiative Vermisste Kinder) v **Hamburku**. Jednání se zúčastnili odborníci z řad policie všech federálních států Německa a speciálně přizvaní odborníci na danou problematiku z vybraných sousedních zemí (B, CZ, NL). Hlavním cílem tohoto pracovního setkání bylo detailně seznámit německé kolegy s jednotlivými fázemi pátrání v sousedních zemích a projednat možnou spolupráci či společný postup v případě přeshraničního pátrání po pohřešovaném dítěti s příznakem „dítě v ohrožení“. Jednotlivé možnosti spolupráce byly rovněž analyzovány na příkladech již úspěšně zakončených pátracích akcí.

V květnu 2014 podpořily MV a Policie ČR sbírkovou akci pořádanou Linkou bezpečí u příležitosti **Mezinárodního dne pohřešovaných dětí** (25. května). Smyslem této sbírky bylo především upozornit veřejnost na problematiku pohřešovaných dětí či dětí na útěku a rovněž vyjádřit solidaritu rodičům, kteří nemají o svých dětech žádné zprávy a nevědí, co se s nimi stalo. Výtěžek sbírky slouží jako příspěvek na provoz Linky bezpečí, která pomáhá dětem a mladistvým zvládat každodenní starosti i těžké životní situace, poskytuje pomoc dětem na útěku nebo těm, kteří o takovém kroku teprve uvažují. U příležitosti Mezinárodního dne dětí byly **vytištěny informační letáky o NKMPD a evropské krizové lince pro pohřešované děti 116 000**. Letáky byly distribuovány všem odborům Policie ČR, manažerům prevence kriminality na krajských úřadech, všem relevantním spolupracujícím organizacím a rovněž je možné tento leták stáhnout z webových stránek NKMPD www.pomoztemenajit.cz.

V červnu 2014 byli odborníci z řad MV a Policie ČR pozváni ředitelem Úřadu kriminální policie SR prezentovat **NKMPD** policistům odboru pátrání a kriminalisticko-technických činností Úřadu kriminální policie SR a pracovníkům Linky detskej istoty 116 000 při Slovenském výboru UNICEF. Slovenská republika v současné době připravuje vlastní systém pátrání po pohřešovaných dětech, a tudíž v průběhu příprav využívá expertní znalosti a praktické zkušenosti českých kolegů. Rovněž na tomto místě je vhodné upozornit na skutečnost, že Slovensko se v úpravě pátrání po pohřešovaných dětech nachází v jiné právní situaci než Česká republika, resp. v méně příznivém způsobu rychlosti vyhlášení pátrání. Česká praxe byla hodnocena jako velmi dobrá.

Od oficiálního spuštění v květnu 2010 byl mechanismus ze strany policie aktivován již ve **122 případech (13 případů za rok 2014)**⁵. Dosavadní zkušenosti a průběžná vyhodnocení ukazují, že systém je efektivní a splňuje účel, pro který byl zřízen. Policie ČR je v současné době v rámci pátrání po pohřešovaných dětech na velmi vysoké úrovni a Česká republika tak nemusí díky dobře nastavené praxi řešit některé problémy, které se vyskytují v sousedních zemích. Úspěšnost pátrání je nadstandardní.⁶ (MV-II/5)

4.2 Prevence rizik souvisejících s virtuální komunikací

V roce 2014 byl ukončen projekt „**E-Synergie - vědeckovýzkumná síť pro rizika elektronické komunikace**“ zaměřený na boj proti kyberkriminalitě a rizikovému

⁵ Stav ke dni 12.12. 2014

⁶ Je zapotřebí zmínit, že případy tzv. dětí na útěku (především útěkáři ze zařízení ústavní či ochranné péče) se stále častěji stávají účelovým mediálním nástrojem pro zveličování témat souvisejících s „pátráním po pohřešovaných dětech“. Tato problematika se týká hned několika resortů (obzvláště pak MPSV a MŠMT). Její řešení souvisí se změnou koncepce svěřeneckých zařízení.

chování spojenému s virtuálními prostředími. Projekt od roku 2011 realizovalo Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, který byl financován z prostředků EU (CZ.1.07/2.4.00/17.0062). Partnerem projektu bylo Ministerstvo vnitra.

Cílem projektu bylo vytvořit funkční vědeckovýzkumnou síť, propojující vzdělávací, výzkumné a podnikatelské organizace zaměřující se na oblast rizikové virtuální komunikace v kyberprostoru a související kyberkriminalitu. Síť funkčně propojuje jak oblast teoretickou (výzkum, teoretické ukotvení problematiky), tak i oblast praktickou (vzdělávání, intervence, trestně-právní řešení problematiky, implementace znalostí do komerční sféry). Uvnitř sítě také probíhaly vzdělávací a školící aktivity vedoucí ke zvýšení spolupráce jednotlivých členů sítě a ke zvyšování existujícího know-how.

Bylo proškolen více než 500 studentů - budoucích učitelů, kteří budou předávat získané informace ve své vlastní praxi. MV zprostředkovalo studentům fakulty stáže na odborných pracovištích Policie ČR. Proškoleni byli také krajsí manažeři prevence kriminality a preventisté Policie ČR. V rámci projektu se uskutečnily také dva odborné semináře odboru informační kriminality ÚSKPV PP ČR, které byly zaměřeny na nové metody a postupy při odhalování informační kriminality. Seminářů se účastnili odborníci tohoto odboru ze všech krajských ředitelství Policie ČR. Vznikly 4 odborné monografie (veřejně dostupné), které shrnují základní formy kybernetických útoků zaměřených na děti a poskytují také pestrou kazuistiku případů, které mohou sloužit jako modelové. Podrobněji na www.e-bezpeci.cz. V průběhu realizace projektu bylo také řešeno více než 500 případů evidovaných v rámci online poradny a 30 z nich bylo předáno k šetření Policii ČR. Došlo k prohloubení úzké spolupráce mezi MV, Policií ČR, Seznam.cz, Vodafone a Google. Na aktivity projektu E-Synergie v současnosti úspěšně navazuje a projektových výstupů využívá projekt „E-Bezpečí“.

V rámci Programu prevence kriminality podpořilo MV v roce 2014 čtyři krajské projekty zaměřené na prevenci internetové kriminality (Karlovarský, Plzeňský a Středočeský kraj a kraj Vysočina). (MV –II/5)

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy v roce 2014 podpořilo v rámci dotačního programu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování projekty škol, školských zařízení a nestátních neziskových organizací na téma prevence kriminality, mezi nimi řadu projektů, které zahrnovaly také téma prevence kyberšikany. (MŠMT- III/2)

4.3 Speciální výslechové místnosti

Činnost **Koordinační skupiny k výslechovým místnostem**, ve které jsou zástupci všech krajských ředitelství Policie ČR, byla v roce 2014 zaměřena především na předávání zkušeností mezi jednotlivými specialisty Policie ČR pracujícími na problematice vyšetřování mravnostní trestné činnosti na mládeži, ale také předávání zkušeností s pracovníky OSPOD, státních zastupitelství a soudními znalci z příslušných oborů.

Vyšší policejní školy MV v Praze a Holešově realizovaly v roce 2014 specializační kurz „**Výslech dětského svědka - oběti mravnostní trestné činnosti**“. Vzdělávací kurz je zpracován podle požadavků ÚSKPV PP ČR. Jedná se o speciální problematiku s cílem prohloubení právní a odborné znalosti v oblasti výslechu dětského účastníka trestního řízení, obranných mechanismů dítěte, syndromu CAN a typologie pachatelů mravnostní trestné činnosti. Při nácviku praktických dovedností je využívána speciální výslechová místnost (dále jen „SVM“). Kurz stejného obsahu vzdělávání je zařazen v katalogu celoživotního vzdělávání, které pořádá Policejní

akademie ČR v Praze v akademickém roce 2014/2015. VPŠ a SPŠ MV v Holešově zabezpečovala také kurz Zacházení s mládeží dle zákona č. 2018/2003 Sb.

Na základě požadavků policistů – specialistů, kteří pracují s dětskými oběťmi trestných činů, byly v roce 2014 vytvořeny nové demonstrační pomůcky „Jája a Pája“. Kromě „Jáji a Páji“ je k dispozici matka s otcem a babička s dědečkem. Současně byla vytvořena také nová metodika jejich používání, a to jak na CD, tak v tištěné podobě.

Ministerstvo vnitra podporuje od roku 2007 zřizování SVM. Jejich budování je začleněno do Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 jako specifický projekt. Během let 2007 až 2014 **přispělo MV na modernizaci či zřízení nových speciálních výslechových místností finanční částkou převyšující 8 mil. Kč.** V současné době funguje (nebo je ve fázi těsně před otevřením) v České republice celkem **58 SVM.** V roce 2014 bylo z dotačního titulu Program prevence kriminality finančně podpořeno **9 projektů na vybudování nových SVM a 3 projekty na modernizaci SVM** v celkové částce **3 158 000 Kč.**

Zřizování 15 nových výslechových místností bylo také v roce 2014 zařazeno do Národního programu Fondu pro vnitřní bezpečnost a jejich financování tak bude v budoucnu ze 75% hrazeno ze zdrojů Evropské unie. Schválení Národního programu Evropskou komisí se předpokládá do konce března 2015. (MV -II/5)

4.4 Prevence domácího násilí

Na základě plnění usnesení vlády České republiky č. 262 ze dne 13. dubna 2011 Ministerstvo vnitra zpracovává a každoročně předkládá vládě souhrnnou zprávu k **Národnímu akčnímu plánu prevence domácího násilí na léta 2011 až 2014** (dále jen „NAP DN“) za uplynulý rok. Tento vládní materiál zahrnuje úkoly, které se týkají nejen působnosti MV a Policie ČR, ale také dalších ministerstev (Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva zdravotnictví) a nevládního sektoru. Souhrnná zpráva za rok 2013 byla předložena vládě v prosinci 2014 a byla vládou projednána v lednu 2015.

V rámci plnění úkolů NAP DN byly realizovány ve vyšších policejních školách MV vzdělávací programy kurzů kvalifikační a další odborné přípravy policistů, kde je problematika domácího násilí průřezově začleněna. Rozsah tématu se odvíjí od konkrétních požadavků výkonu služby a Policejního prezidia ČR.

Dne 18. února 2014 zasedala dotační komise pro poskytnutí neinvestiční státní dotace nestátním neziskovým organizacím v rámci dotačního titulu Ministerstva vnitra **„Prevence sociálně patologických jevů“** se zaměřením **na prevenci domácího násilí a trestné činnosti páchané na seniorech pro rok 2014.** Předloženo bylo celkem 7 žádostí. V roce 2014 bylo podpořeno 7 projektů šesti organizací částkou 1 526 000 Kč (Centrum nové naděje, o. s., Diakonie ČCE – středisko západní Čechy, proFem – Konzultační středisko pro ženské projekty, o.p.s., ROSA – centrum pro týrané a osamělé ženy, Persefona, o.s., Život 90). Dotace byly určeny na aktivizační programy pro seniory v oblasti prevence domácího násilí a trestné činnosti páchané na seniorech, na propagační a osvětové aktivity pro odbornou a širokou veřejnost se zaměřením na medializaci problematiky domácího násilí páchaném na seniorech v domácím a institucionalizovaném prostředí a na propagační a osvětové aktivity pro odbornou a širokou veřejnost se zaměřením na medializaci problematiky trestné činnosti páchané na seniorech. (MV-II/5)

4.5 Prevence obchodování s lidmi

Oblast prevence obchodování s lidmi a podpora a ochrana obětí obchodování s lidmi je trvale zařazena mezi priority Ministerstva vnitra⁷ a resort je gestorem „**Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi**“ (dále jen „Program“), který poskytuje pravděpodobným obětem obchodování s lidmi podporu a náležitou ochranu.

V roce 2014 bylo zařazeno do Programu celkem 43 obětí obchodování s lidmi. Z toho 39 obětí pocházelo z Rumunska, 2 oběti z Bulharska, 1 oběť ze Slovenské republiky a 1 oběť z České republiky. Převažovali muži ve věkové kategorii 24 – 51 let. Do ČR přijeli za sezónní prací v zemědělství. Z hlediska formy vykořisťování převládá v posledních letech nucená práce či jiné formy vykořisťování nad sexuální vykořisťováním. Zařazené oběti souhlasily s předáním podnětů na prošetření jejich případů na příslušný útvar Policie ČR. Těmto obětem byly poskytnuty převážně tyto služby v Programu – ubytování, psychosociální služby, právní asistence a program dobrovolných návratů. Celkem bylo od roku 2003 zařazeno do Programu 186 obětí obchodování s lidmi. Prostřednictvím Programu dobrovolných návratů, který je součástí Programu, bylo realizováno celkem 30 dobrovolných návratů (28 zpět do země původu a 2 zpět do ČR). Celkem bylo od roku 2003 realizováno 93 dobrovolných návratů, z toho 21 zpět do České republiky.

Významnou součástí je také podpora preventivních aktivit, zejména terénní práce. Bylo podpořeno celkem 37 terénních výjezdů za účelem vyhledávání a informování potenciálních obětí na celém území ČR.

Průběžná vyhodnocení služeb a prevence v Programu ukazují, že nastavený systém fungování a financování je efektivní a naplňuje účel. Uvedeným činnostem konaným v rámci Programu za rok 2014 odpovídají i fakticky vynaložené finanční náklady ve výši 1 152 448 Kč.

Dne 17. prosince byla uložena ratifikační listina k Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícímu Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Protokol následně vstoupil pro ČR v platnost 15. ledna 2015. Článek 9 Protokolu se výslovně týká předcházení obchodování s lidmi a zmiňovaný Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi představuje jednu z forem realizace závazků, které z Protokolu vyplývají.

Ministerstvo vnitra jako resortní gestor Programu je v rámci Národního referenčního mechanismu pro oblast podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi odpovědný nejen za jeho koordinaci, ale rovněž za preventivní aktivity v dané problematice. Zároveň efektivně spolupracuje s ostatními resorty (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zahraničních věcí), Policií ČR a NNO. K zabezpečení fungování programu se schází **koordinační skupina** na pracovní úrovni složená ze zástupců spolupracujících institucí a organizací.

Na základě vzdělávací potřeby policie byl vytvořen vzdělávací program (pro policisty cizinecké policie) zaměřený na problematiku obchodování s lidmi, jehož pilotní ověřování proběhlo od září do prosince 2014 ve VŠP a SŠP v Holešově.

Ve spolupráci s Univerzitou obrany Brno, Policií ČR a Ministerstvem zahraničních věcí pořádalo Ministerstvo vnitra také v roce 2014 pravidelná školení. (MV -II/5)

4.6 Prevence předluženosti jako kriminogenního faktoru

Pokračovala činnost **Aliance proti dluhům** (dále jen „APD“), kterou v roce 2011 založilo Ministerstvo vnitra spolu s Probační a mediační službou ČR a nestátní neziskovou organizací RUBIKON Centrum. Členy Aliance jsou také zástupci

⁷ V souladu s Národní strategií boje proti obchodování s lidmi v ČR na období 2012 – 2015 a Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2012-2015.

Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva financí, Úřadu veřejného ochránce práv a dalších státních i nestátních organizací. Hlavním cílem APD je systematické působení na zvýšení ochrany občanů, proti nezdravému zadlužování a prevence trestné činnosti spojené se zadlužením.

V průběhu roku 2014 proběhla 3 pracovní setkání členů APD a v červnu 2014 v Poslanecké sněmovně proběhl seminář na téma alternativní programy oddlužení.

V létě 2014 byla vládou schválena **analýza oddlužení**, kterou zpracovalo **Ministerstvo spravedlnosti**. Na MS vznikla v této souvislosti pracovní skupina, která se zabývala zpracováním materiálů k tématu zadluženosti nelegislativní povahy. APD s pracovní skupinou spolupracovala, a to formou připomínkování daných pracovních materiálů.

K posílení ochrany spotřebitele došlo výrazným způsobem novelami zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, které nabyly účinnosti v roce 2013 a 2014. Aliance má řadu priorit, mezi které patří i alternativní formy oddlužení, vytvoření sanačního fondu či zavedení účtu chráněného proti exekuci, vzdělávání a zvyšování finanční gramotnosti a poradenství v protidluhové oblasti.

Ministerstvo vnitra se rozhodlo samo realizovat projekt na zajištění objektivního, dostupného a garantovaného poradenství pro občany v oblasti zadlužování jako prevenci nekalým praktikám. Projekt⁸ měl být realizován s finanční podporou EU, byl schválen a měl být zahájen do konce roku 2014. Jeho podstatou je vzdělání a dlouhodobá odborná podpora pracovníků obcí a krajů, kteří budou poskytovat poradenské služby občanům co nejbližší místu jejich bydliště. Do projektu mělo být zapojeno více než 1 100 pracovníků samospráv. V rámci veřejné zakázky na dodavatele služeb však nebyla podána žádná nabídka, výběrové řízení bylo zrušeno a realizace projektu vzhledem k nedostatku času na jeho realizaci byla ukončena.

V rámci Programu prevence kriminality podporuje již několik let Ministerstvo vnitra aktivity samospráv i nestátního sektoru v oblasti prevence zadlužování, zvyšování finanční gramotnosti veřejnosti, poradenství i k pomoci splácet své závazky a nedostat se do dluhové celoživotní pasti. V roce 2014 byly v rámci Programu prevence kriminality podpořeny regionální projekty krajů Středočeského, Plzeňského a kraje Vysočina a projekty měst Nový Jičín, Olomouc a Beroun. (MV – II/5)

Probační a mediální služba v průběhu roku 2014 realizovala 8 běhů dvoudenních školení zvyšující odborné znalosti a praktické dovednosti úředníků a asistentů PMS v oblasti provádění dluhového poradenství a zvyšování finanční gramotnosti pachatelů trestných činů. V roce 2014 bylo proškoleny 155 probačních úředníků a asistentů, kteří doplnili skupinu již v předchozích letech vyškolených zaměstnanců služby. V současné době je tedy cca 50% odborných zaměstnanců středisek v této oblasti odborně proškoleny a mohou tak znalosti a dovednosti uplatnit ve své případové praxi. (MS PMS - IV)

5. Podpora rozvoje prevence kriminality na místní úrovni

Na základě stanovených priorit Strategie pokračovalo Ministerstvo vnitra v podpoře realizace **Programu prevence kriminality v krajích a obcích**. Hlavními cíli Programu jsou posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou. K zajištění vyšší míry bezpečí obyvatel ČR a realizaci preventivních opatření vyhlásilo MV v roce 2014 dvě kola dotačního řízení k Programu prevence kriminality.

⁸ Název projektu: Vytvoření jednotného systému v oblasti finanční gramotnosti a prevence předlužení na úrovni územních samosprávných celků (CZ.1.04/4.1.00/B6.00040).

V roce 2014 bylo podpořeno 272 projektů prevence kriminality celkovou částkou 51 735 000 Kč. Jednalo se o projekty z oblasti sociální prevence (podpořeno 214 projektů částkou 37 428 000 Kč), které se týkaly zejména práce s rizikovými skupinami dětí a mládeže, zvýšení bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, dále byly zaměřeny na zvýšení bezpečí seniorům a zvláště zranitelných skupin osob, na eliminaci fatálního zadlužení a prevenci zneužívání v kyberprostoru. Podpořeny byly projekty, které nejsou pokryty jinými dotačními tituly ústředních orgánů státní správy. Z oblasti situační prevence byly podpořeny nejčastěji projekty vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů, jejich propojení mezi obecní policií a Policií ČR a zabezpečení objektů měst a obcí (podpořeno 58 projektů částkou 14 307 000 Kč). Komplexnost, prolínání se a návaznost různých typů preventivních projektů v rámci Programu přispívá k řešení místních bezpečnostních problémů. Z tohoto hlediska se jedná o efektivní a konkrétně cílenou podporu do zvláště problémových lokalit a regionů. Podporovat více projektů v roce 2015 umožní rozhodnutí ministra vnitra navýšit finanční prostředky na prevenci kriminality v obcích a krajích.

Program prevence kriminality také v roce 2014 plně akceptoval požadavek vlády na rovnoměrný rozvoj krajů a obcí a koncentraci preventivních aktivit v komplexních programech do rizikových regionů. Nejvíce finančních prostředků bylo přiděleno Ústeckému kraji s vysokou kumulací kriminality a dalších sociálně nežádoucích jevů (celkem 10 572 000 Kč).

Důležitým hlediskem úspěšnosti je hodnocení a sledování efektivity podpořených projektů. Kromě dílčích a konkrétních výstupů (přímých indikátorů projektu) je dlouhodobě sledován vývoj bezpečnostní situace, index kriminality a index rizikovosti realizátorů – krajů a obcí. Také v průběhu roku 2014 provádělo MV analýzu dat získávaných od Policie ČR, MPSV a Úřadu práce a zpracovávalo „statistickou matici“ pro přesnější a podrobnější sběr dat (až na úroveň částí obcí), která by přispěla k efektivnějšímu a účinnějšímu hodnocení rizikovosti a umožnila detailnější zaměření jednotlivých projektů.

Ministerstvo vnitra na základě požadavku samospráv krajů a obcí zjednodušilo podmínky pro získání dotace a upravilo základní metodické materiály pro přípravu a zpracování Programů prevence kriminality pro rok 2015 - **Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality.**

K přípravě Programu prevence kriminality 2015, který byl vyhlášen v říjnu 2014, proběhly ve všech krajích instruktážní semináře, kterých se zúčastnili zástupci příslušných krajských úřadů, odboru prevence kriminality MV, zástupci obcí a preventisté Policie ČR.

6. Analytická, koncepční a metodická činnost v oblasti prevence kriminality

6.1 Analytická činnost

Ministerstvo vnitra zahájilo v roce 2014 aktivity, jejichž cílem je zdokonalení analytické činnosti bezpečnostních složek státu a dalších relevantních orgánů a institucí v oblasti prevence kriminality a zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku a zvýšení motivace pro její větší a efektivnější využívání.

Od 1. června 2014 realizuje odbor prevence kriminality MV projekt **„Mapy budoucnosti – moderní nástroj ke zvýšení efektivity a kvality výkonu veřejné správy v oblasti prevence kriminality založený na analýze a predikci kriminality“**, který je financován z Evropského sociálního fondu, OPLZZ a ze státního rozpočtu ČR (CZ.1/4.1.00/B6.00041).

Výstupem projektu bude mezinárodní srovnávací studie ve využívání postupů a nástrojů pro mapování kriminality, její analýzy a zejména predikce. Studie také

doporučí, jak na základě četných mezinárodních zkušeností co nejlépe předcházet trestné činnosti a přestupkům v České republice a dopadnout jejich pachatele. Právě zahraniční zkušenosti ukazují, že na základě analýz a predikcí lze snížit obecnou kriminalitu až o 30 %.

Cílovými skupinami projektu jsou především Ministerstvo vnitra, Policie ČR, samosprávy a jejich orgány (zejména obce a obecní policie), nicméně výstupy z projektu budou využitelné pro všechny orgány a instituce, které se prevencí kriminality a veřejnou bezpečností zabývají. V rámci projektu bude rovněž řešena otázka, zda jsou mapy kriminality v zahraničí zpřístupňovány i veřejnosti, a pokud ano, za jakých podmínek. Projekt je realizován ve spolupráci se společností ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s., která zvítězila ve výběrovém řízení na dodavatele služeb. Mezinárodní srovnávací studie bude k dispozici do 31. srpna 2015. Průběžné výstupy z projektu budou k dispozici na www.prevencekriminality.cz.

Ve dnech 10. – 11. prosince 2014 se v rámci projektu uskutečnila **mezinárodní odborná konference s workshopem na téma mapování, analýzy a predikce kriminality**, na níž vystoupili jak uznávaní odborníci a zkušení praktici ze zahraničí (Spojené státy americké, Velká Británie, Nizozemí, Německo, Rakousko), tak zástupci akademické sféry, Ministerstva vnitra, Policie ČR, obcí a obecních policí z České republiky a prezentovali analyticko-prediktivní postupy a nástroje v oblasti prevence kriminality, které ve své praxi využívají nebo aktuálně vyvíjejí. Prezentované zahraniční zkušenosti jednoznačně dokládají, že vhodné použití postupů a nástrojů pro mapování, analýzy a predikce kriminality vede ke snížení kriminality a zvýšení její objasnenosti, k cílenějšímu zaměření preventivních a bezpečnostních opatření, ke zvýšení pocitu bezpečí občanů, k efektivnější a cílenější práci bezpečnostních složek a také k finančním úsporám při využívání a nasazování sil a prostředků.

V rámci programu „Bezpečností výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ realizuje společnost Intergraph CS, s.r.o. od července 2014 pro Ministerstvo vnitra projekt výzkumu, vývoje a inovací s názvem „**Geoinformatika jako nástroj pro podporu integrované činnosti bezpečnostních a záchranných složek státu**“. Odbornými gestory projektu jsou Policie ČR, odbor eGovernmentu MV a odbor prevence kriminality MV.

Cílem výzkumného projektu je vypracování návrhu jednotné geoinformační platformy určené pro všechny bezpečnostní a záchranné složky státu, včetně definování technických a technologických standardů, za účelem dosažení interoperability, integrace a nastavení pravidel správy prostorových dat z oblasti bezpečnosti státu (vytváření, verifikace, sdílení, aktualizace, zpracování, vizualizace a interpretace). Tato platforma bude zastřešující vrstvou, která bude propojovat a integrovat subsystémy vznikající pro řešení potřeb jednotlivých dotčených složek a jejich dílčích infrastruktur. V rámci projektu se předpokládá vytvoření aplikačního modulu obsahujícího nástroje na podporu rozhodování při řešení krizových situací a při plánování a realizaci preventivních opatření a opatření pro zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku. Součástí projektu bude i pilotní ověření výstupů výzkumného projektu při konkrétních činnostech Policie ČR i obecních policí.

Projekt by měl mimo jiné umožnit, aby v rámci Policie ČR bylo možné integrovat do jednoho datového skladu nejrůznější informace o kriminalitě (trestných činech i přestupcích) a dalších kriminálně rizikových jevech (např. nezaměstnanost, sociální dávky, vzdělanostní struktura, demografické údaje, zájmové body a lokality jako nádraží, školy, herny, bary, bankomaty, sběrný, bazary ad.) z vnitřních i vnějších zdrojů a umět v nich vyhledávat relevantní vazby a souvislosti.

Poznatky získané z realizace obou výše uvedených projektů by v budoucnu měly sloužit pro **přípravu investičního projektu na vytvoření a pořízení odpovídajících SW nástrojů a proškolení příslušných pracovníků**, kteří budou analytickou a predikční činnost v rámci bezpečnostních složek ČR provádět.

K lepšímu plánování preventivních opatření na všech úrovních, ale i ke zkvalitnění řídicí činnosti Policie ČR, obecní policie a dalších institucí výrazně přispělo **vytvoření softwaru, který umožňuje zpracovávání aktuálních digitálních map kriminality**. V roce 2012 **Policejní prezidium ČR** (dále jen „PP ČR“) nakoupilo potřebný software a v roce 2013 spustilo novou infrastrukturu GIS (Geografický informační systém). Celý systém byl propojen se systémem elektronického trestního řízení tak, aby bylo možné získaná data převádět do grafické podoby v mapách. Realizátorem je pracoviště GIS Kanceláře policejního prezidenta PP ČR. V roce 2014 probíhalo dolaďování a zátěžové testy systému. Předpoklad provozu v rámci Policie ČR je plánován na květen 2015. Kriminální analýza (strategické analýzy, statistické výstupy) bude sloužit pro potřeby policistů i manažerů prevence kriminality k získání přehledu o nápadu trestné činnosti v daném územním celku a k následnému přijetí adekvátních prostředků k jeho snížení, případně eliminaci. (RVPPK – II/2)

Institut pro kriminologii a sociální prevenci pokračoval v dlouhodobém výzkumném úkolu **Analýza trendů kriminality a vývoje latentní kriminality**, jehož předmětem je vždy stav kriminality v roce předchozím a porovnání s delšími (cca desetiletými) časovými řadami statistických údajů resortních statistik MS a MV (konkrétně Policie ČR). Základem každoroční analýzy je zhodnocení stavu a změn v úrovni kriminality v ČR obecně, změn struktury a intenzity kriminality včetně změn teritoriálních, pohybů stavu a skladby známých pachatelů. Součástí sledování a analýzy je i problematika obětí trestné činnosti. Další studie k vývoji a trendům kriminality v roce 2013 je připravena k publikaci. Informace o trendech vývoje kriminality byla prezentována na jednání Republikového výboru.

Výzkumný úkol **Regionální rozložení a podmíněnost kriminality, problematiky a výskyt tzv. hot-spots** probíhá dle harmonogramu. V roce 2014 bylo uskutečněno obsáhlé terénní šetření týkající se názorů a postojů občanů ke kriminalitě a sociálně patologickým jevům v lokalitách jejich bydlišť. Probíhá sběr a vyhodnocování dalších relevantních dat.

Výzkum **Násilné sexuálně motivované kriminální jednání** probíhá v letech 2012-2015. Je zaměřen na kriminální jednání pachatelů sexuálně motivovaných trestných činů s prvkem násilí (násilné sexuální delikty/trestné činy), na pachatele sexuálního násilí a na opatření na ochranu společnosti před tímto druhem kriminality. Cílem je zmapovat a analyzovat oblast sexuálně motivovaných deliktů, získat nové poznatky o trestných činech i pachatelích sexuálně motivovaného násilí, zhodnotit prostředky, využívané k jejich odhalování a postihu, a analyzovat možnosti zvýšení jejich účinnosti. V roce 2014 byla připravena monografie k dosavadním poznatkům z výzkumu. Úkol je současně zařazen do Programu bezpečnostního výzkumu v ČR pod č. VG2VS/230. (MS IKSP – V/20)

6.2. Koncepční činnost

V dubnu 2014 byl policejním prezidentem přijat strategický materiál **„Koncepce prevence kriminality Policie ČR na léta 2014 až 2016“** (dále jen „Koncepce“). Policie ČR v Koncepti zcela zřetelně deklaruje záměr zásadním způsobem posílit roli prevence kriminality v rámci svých činností, kdy vnitřní mechanismy policejní organizace budou nastaveny tak, aby se prevence kriminality mohla stát integrální součástí policejní práce na všech úrovních. V rámci nové Koncepce byla taktéž zřízena **„Metodická rada Policie České republiky pro prevenci kriminality“**⁹ (dále jen „Metodická rada“), jako kolektivní orgán pro

⁹ Odbor prevence kriminality MV projednal s nově ustavenou Metodickou radou priority pro vyhlášení **Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality na rok 2014** a v květnu program vyhlásil. Na výzvu reagovalo 8 krajských ředitelství Policie ČR a 2 útvary Policejního prezidia ČR. Projekty posuzovala Komise pro uvolňování vyčleněných finančních

metodické vedení systému prevence kriminality a koordinaci jeho činností v rámci Policie ČR. Rada zároveň plní funkci poradního orgánu policejního prezidenta pro oblast prevence kriminality. (MV -II/ 2)

Ministerstvo obrany zpracovalo novou „**Koncepci primární prevence rizikového chování personálu rezortu MO na období let 2015 až 2019.**“ Její součástí jsou úkoly zaměřené do oblasti prevence kriminality a boje proti extremismu. Stanovené úkoly vycházejí z analýzy vývojových trendů v uvedených oblastech a z analýzy rizikových skupin personálu MO. Návrh nového vnitřního předpisu k zabezpečení jednotného postupu při realizaci úkolů primární prevence rizikového chování (dále jen „P-RCH“) v působnosti resortu byl předložen k posouzení a poté bude rozeslán do vnitroresortního připomínkového řízení. (MO – VI/1)

6.3. Metodická činnost

Pro potřeby systému prevence kriminality na místní úrovni a především pro realizaci **Programů prevence kriminality** zpracovalo **Ministerstvo vnitra** nově „Metodiku pro tvorbu bezpečnostních analýz na úrovni krajů, měst a obcí“, včetně způsobu a kritérií stanovování míry rizikovitosti (indikátory rizikovitosti) ve vztahu k prevenci kriminality.

K přípravě programů a jejich hodnocení zajišťovalo sedm pracovníků odboru prevence kriminality MV průběžně konzultace pro manažery prevence kriminality krajů a obcí v rámci celé republiky. Na všech krajích proběhly v roce 2014 odborné semináře a instruktážní semináře k zajištění postupu při financování investičních projektů, kterých se zúčastnili zástupci příslušných krajských úřadů, odboru prevence kriminality MV, zástupci obcí a preventisté Policie ČR.

Při zpracování analýz trestné činnosti a při formulování návrhů na řešení identifikovaných problémů byla i v roce 2014 pro kraje, města a obce hlavním partnerem **Policie ČR**. Spolupracuje při doporučování kriminálně rizikových lokalit do programu, při navrhování preventivních opatření a při komunikaci se samosprávnými orgány připravujícími programy prevence kriminality. Zástupci krajských ředitelství, územních odborů i obvodních oddělení Policie ČR jsou členy pracovních skupin pro prevenci kriminality (krajské zástupce jsou také členy hodnotících komisí) a spolupracují při přípravě místních koncepcí prevence kriminality. Za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku jsou mezi samosprávami a Policií ČR uzavírány Koordinační dohody.

S cílem zefektivnění a koordinace spolupráce v oblasti specifické primární prevence realizovalo **Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy** v roce 2014 odbornou konferenci pro krajské školské koordinátory prevence, metodiky prevence v PPP a školní metodiky prevence, dvě pracovní porady pro krajské školské koordinátory prevence (porady byly zaměřeny na vzájemné předávání informací a koordinaci spolupráce v oblasti primární prevence), dále pak odborné semináře pro žadatele o dotace pro oblast primární prevence v Praze a v Brně a odborný seminář pro hodnotitele projektů v dotačním řízení na oblast primární prevence. (MŠMT – III/6)

prostředků na realizaci Programu MV v oblasti prevence kriminality a její doporučení schválil ministr vnitra. Bylo podpořeno 14 projektů v souhrnné částce 1 200 000 Kč. Přednostně byly podpořeny celostátní preventivní projekty, které reagují na aktuální témata a souvisejí s prioritami Strategie a schválenými prioritami ve výzvě, a mají nastavena kritéria měření efektivity dopadů. Jednalo se především o projekty týkající se prevence trestné činnosti na zvláště zranitelných skupinách osob a prevence viktimmnosti, projekty týkající se prevence trestné činnosti páchané dětmi a mladistvými, prevence majetkové trestné činnosti, prevence zneužívání návykových látek ve veřejném prostoru, projekty přinášející inovativní přístupy ke zvyšování informovanosti a motivaci obyvatel k aktivnímu přístupu k zajištění vlastní bezpečnosti a ochraně.

V rámci své působnosti **Ministerstvo práce a sociálních věcí** řídí a kontroluje výkon státní správy v oblasti sociálních služeb a metodicky vede poskytování sociálních služeb osobám, kterým není poskytována sociální služba, a jsou v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo jejich život nebo zdraví. Dále metodicky vede koordinaci poskytování sociálních služeb a poskytování odborného sociálního poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Metodické vedení probíhá prostřednictvím pravidelných konzultačních dnů MPSV s krajskými metodiky služeb sociální prevence (4x ročně). V rámci těchto setkání se projednávají aktuální témata, předávají se informace o nových zákonných úpravách či postupech, probírají se doporučené postupy a předávají se praktické informace z jiných resortů či nestátního neziskového sektoru, které jsou využitelné při výkonu činnosti sociálních kurátorů. S metodickou podporou souvisí i následné provádění kontrol přenesené působnosti výkonu státní správy. Zástupce MPSV se pravidelně účastní krajských i celorepublikových profesních setkání a seminářů sociálních kurátorů.

Zástupci MPSV se účastní odborných setkání a konferencí k problematice bezdomovectví jak v ČR, tak v zahraničí a poznatky či příklady dobré praxe předávají pro inspiraci či přímo k praktickému využití sociálním kurátorům prostřednictvím krajských metodiků. (MPSV- IV/2)

Probační a mediační služba vytvořila v průběhu roku 2013 elektronickou podobu hodnotícího nástroje **SARPO** (Souhrnná Analýza Rizik a Potřeb Odsouzených). Cílem tohoto v pořadí již druhého pilotního projektu je ověřit časovou náročnost využívání nástroje SARPO v případové praxi PMS a shromáždit další praktické zkušenosti úředníků a asistentů v této souvislosti. Implementace hodnotícího nástroje SARPO do případové praxe PMS probíhala průběžně dál i v průběhu roku 2014, a to formou dalšího ověřování nástroje v praxi vybraných středisek PMS. V současné době probíhá vyhodnocení praktických zkušeností uživatelů hodnotícího nástroje SARPO formou vyhodnocení výstupů hodnocení rizik a potřeb pachatelů a prostřednictvím fokusních skupin úředníků a asistentů PMS, kteří s ním pracovali. (MS PMS – V/1)

Rutinní provoz hodnotícího nástroje SARPO probíhal bez problémů v roce 2014 ve všech věznicích a vazebních věznicích. K vydání je připraven 2. díl sborníku příspěvků z praxe specializovaných oddělení a terapeutických programů „Úvod do zkoumání efektivity intervenčních programů v českých věznicích“. Koncepce vyhodnocování efektivity je řešena v rámci Koncepce 2025, která bude v květnu 2015 předložena vládě. (MS VS – V/16)

Ministerstvo obrany průběžně poskytovalo metodickou pomoc vojenským útvarům a zařízením při vlastní realizaci projektů prevence kriminality, zaměřených na cílové skupiny osob s vyšší mírou rizikového chování a při tvorbě projektů na rok 2014. Agenturou personalistiky AČR byl připraven návrh nových resortních stránek k P-RCH. Sekcí státního tajemníka MO byla připravena záložka k P-RCH na stránkách internetového Komunikačního a informačního portálu MO. (MO – VI/6)

Vojenská policie pokračovala ve spolupráci s Policií ČR, Celní správou, obecní policií, Vězeňskou službou a obecními a městskými úřady zejména v místech, kde jsou dislokované útvary AČR. Pověřené orgány Vojenské policie dále spolupracovaly se specializovanými součástmi Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR. (MO – VI/8)

V oblasti činnosti Vojenské policie zaměřené na aktivní vyhledávání připravované, páchané a spáchané trestné činnosti, včasného odhalování a šetření protiprávního jednání byl důraz položen na prověřování podezření ze spáchání

protiprávního jednání závažné hospodářské a majetkové kriminality. Vojenská policie pravidelně zasílala ministrowi obrany a náčelníkovi Generálního štábu AČR týdenní souhrnné informace k vybraným případům řešeným za uvedené období. Vojenská policie prezentovala výsledky své činnosti a z toho plynoucí doporučení také na řadě vyhodnocujících zaměstnání organizovaných z úrovně Generálního štábu AČR. (MO – VI/9, 10)

Inspekcí ministra obrany byla zorganizována završující konference k prezentování výstupů projektu „Efektivní vnitřní kontrola v rezortu MO“, které se zúčastnilo více než 100 účastníků. Mimoresortní veřejnosti byly výsledky projektu prezentovány zejména prostřednictvím webových stránek <http://www.unob.cz/events/esf-imo/Stranky/index.aspx>. (MO – VI/7)

7. Vzdělávání pracovníků v oblasti sociální prevence a prevence kriminality

Ministerstvo vnitra průběžně zajišťovalo vzdělávání pracovníků z oblasti prevence kriminality, především manažerů prevence kriminality krajů a obcí. Předmětem školení a kurzů byla aktuální témata prevence kriminality a rizikových jevů, příprava programů prevence kriminality. Pro nové manažery prevence kriminality krajů a obcí a v případě zájmu preventivních Policie ČR nebo obecních policí zajišťoval odbor prevence kriminality MV krátkodobou stáž na svém pracovišti, která jim umožnila základní orientaci v preventivní politice státu, Ministerstva vnitra a Policie ČR, v analytické a metodické činnosti a poskytoval informace o osvědčených národních i zahraničních projektech. Průběžné vzdělávání probíhalo také v rámci specifických programů a projektů.

V rámci projektu „**Efektivní rozvoj a posilování kompetencí lidských zdrojů**“ (č. CZ.1.04/4.1.00/A3.00005), financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím OP LZZ a státního rozpočtu České republiky byla uzavřena smlouva, jejímž předmětem je **vytvoření vzdělávacího kurzu a ověření správnosti jeho obsahu, formy a rozsahu pro specialisty v oblasti prevence kriminality**. Hlavním cílem projektu je zajištění efektivního, jednotného a funkčního systému prevence kriminality v rámci Policie ČR a v rámci územních orgánů veřejné správy prostřednictvím vzdělávacího kurzu a jeho pilotního vyzkoušení. Projekt bude realizován v roce 2015. (MV-II/8)

Od května 2014 realizuje Ministerstvo vnitra v rámci OP LZZ (CZ.1.04/4.100/B6.00026) projekt „**Mezioborovým vzděláváním ke zvýšení bezpečnosti seniorů**“¹⁰. Cílem projektu je připravit a nastavit systém vzdělávání pro pracovníky veřejné správy v oblasti prevence, vyšetřování a stíhání trestných činů páchaných na seniorech, zkvalitnit jejich odbornost, zefektivnit poskytování služeb a zajistit standardní postup orgánů veřejné moci a samospráv na území celé ČR vůči cílové skupině se zaměřením na praktickou aplikaci zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

Projekt vychází jak ze zjišťovaných potřeb, tak z úkolů vyplývajících pro MV a Policii ČR i z vládních strategických dokumentů¹¹. Projekt je zaměřen na vytvoření vzdělávacích programů pro příslušníky Policie ČR, a to na všech úrovních, vytvoření vzdělávacích programů pro pracovníky veřejné správy (manažeri prevence, strážníci městské policie), vytvoření vzdělávacích programů pro soudce a státní zástupce v rámci nabídky celoživotního vzdělávání Justiční akademie a vytvoření metodiky na tvorbu kvalitních preventivních projektů.

¹⁰ Projekt je plánován na 18 měsíců (1.5.2014 – 31.10.2015).

¹¹ Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017, Národní akční plán pro prevenci domácího násilí 2011 - 2014, Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015.

V roce 2014 se uskutečnily dvě z plánovaných aktivit, a to proškolení manažerů prevence kriminality krajů a obcí (září 2014) a proběhlo školení pro specialisty z řad SKPV, pořádkové policie a pracovníky odboru tisku a prevence Policie ČR. (MV-II/8)

V rámci plnění úkolů vyplývajících ze Strategie pokračovalo MV v nastaveném systému sběru dat pro vyhodnocení přehledu a stavu a způsobu implementace problematiky prevence kriminality do vzdělávání policistů v policejních školách MV a Policejní akademii ČR.

Policejní prezidium ČR v roce 2014 průběžně zapracovávalo problematiku prevence kriminality do všech vhodných aktuálně realizovaných nebo zpracovaných vzdělávacích programů kvalifikační přípravy (včetně základní odborné přípravy) i navazujících programů další odborné přípravy. Jednalo se o kurzy pro policisty zařazené v preventivně informačních skupinách, služby kriminální policie, služby pořádkové policie, služby dopravní policie, příslušníky antikonfliktních týmů i o management Policie ČR. (MV-II/7)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podpořilo v roce 2014 v rámci dotačního řízení na realizaci aktivit v oblasti rizikového chování další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování. Vzdělávací programy s tematikou primární prevence rizikového chování má ve své nabídce také Národní institut pro další vzdělávání v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. (MŠMT – III/7)

Probační a mediační služba v roce 2014 pokračovala v proškolení probačních úředníků a asistentů v oblasti „**Práce s riziky – hodnocení rizik a potřeb**“, které započalo v roce 2013.

V rámci **Ministerstva obrany** byla Resortní komisí stanovena na rok 2014 doporučená vzdělávací témata s obsahovou vazbou na oblast prevence kriminality („Sebevraždy a sebevražedné jednání, Rodina a partnerské vztahy, Patologické hráčství“). Odborem operační psychologie bylo pro personál MO zrealizováno celkem 62 přednášek. V rámci „Projektu vzdělávání v oblasti prevence kriminality na rok 2014“, který byl zabezpečen centrálním způsobem, bylo provedeno 32 přednášek s tematikou patologického hráčství. Na realizaci vzdělávacích témat se podíleli kromě pracovníků psychologické služby také lektori prevence, příslušníci Vojenské policie, pracovníci komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů a mimoresortní odborné zdroje. (MO – VI/3)

Vzdělávání personálu MO v oblasti boje proti extremismu, ochrany lidských práv a aktuálních kriminálně rizikových jevů bylo zabezpečováno v rozsahu stanovených 4 vyučovacími hodinami ročně. Kromě doporučených témat bylo resortními specialisty zabezpečeno dalších 67 přednášek s aktuální problematikou prevence kriminality. Průběžně byl také proškolen nově příchozí personál. Na vyžádání součástí MO bylo lektory Vojenské policie zabezpečeno 10 přednášek zaměřených na boj proti extremismu a další přednášky v rámci odborného vzdělávání vlastních příslušníků. Vojenská policie provedla ve spolupráci s Univerzitou obrany dále 11 přednášek pro studenty interního studia, které byly zaměřené mimo jiné na zvyšování právního vědomí a problematiku trestných činů. Na základě součinnosti s velitelskými orgány a v souladu s jejich požadavkem provedli lektori Vojenské policie řadu přednášek také na oblast mezilidských vztahů, na předcházení majetkové trestné činnosti apod. (MO – VI/4)

Agentura personalistiky AČR zabezpečila v roce 2014 celkem 2 cykly odborných příprav (duben a říjen 2014) předsedů komisí, poradců pro prevenci a dalších osob, které se zapojují do realizace preventivních aktivit. Celkově se těchto

odborných příprav zúčastnilo 279 osob. Odborné přípravy byly zaměřeny na koordinaci stanovených úkolů a kvalitní realizaci projektů prevence kriminality v roce 2014. Pozornost byla věnována řešení aktuálních otázek přípravy kvalitních projektů prevence kriminality na rok 2015. V rámci odborných příprav byl dále prezentován aktuální výskyt kriminálně rizikových jevů v resortu MO a aktuální poznatky z oblasti prevence. (MO – VI/5)

8. Informační aktivity a medializace prevence kriminality

Ministerstvo vnitra se zaměřilo na prezentace preventivních doporučení a příkladů dobré praxe v souvislosti s krajskými a lokálními programy prevence kriminality a v rámci specifických projektů. Medializovalo úspěšné preventivní aktivity a seznamovalo s vývojem a trendy kriminality v zájmu formování postojů veřejnosti k ochraně majetku, vlastní bezpečnosti a k veřejnému pořádku. Také Policie ČR průběžně spolupracovala s hromadnými sdělovacími prostředky (aktuální problematiky, preventivně mediální kampaně) na regionální i celorepublikové úrovni.

Informace z oblasti prevence kriminality byly pro veřejnost poskytovány nejen prostřednictvím webových stránek Ministerstva vnitra a webového portálu Policie ČR¹², ale i prostřednictvím speciálního webu www.prevencekriminality.cz, který posiluje vzájemnou komunikaci s manažery prevence kriminality v krajích, městech a obcích, s policejními preventisty, s pracovníky nestátních neziskových organizací a dalších spolupracujících institucí. Poskytuje také informace a prakticky využitelné rady pro zájemce z řad laické veřejnosti. Na speciálním webu je umístěn elektronický zpravodaj „**Prevence do každé rodiny**“ - měsíčník zaměřený na informování odborníků o aktuálních odborných tématech i na ovlivnění laické veřejnosti v zájmu posílení odpovědného přístupu k osobnímu bezpečí. Zpravodaj je distribuován manažerům prevence kriminality, policistům a prostřednictvím samospráv měst a obcí do jednotlivých domácností. V roce 2014 vznikl cyklus reportáží s názvem **PrevTour**, jehož cílem je zmapovat úspěšné aktivity prevence kriminality uskutečňované ve městech a obcích České republiky. Reportáže, které jsou měsíčně zveřejňovány také na www.prevencekriminality.cz, přináší praktické zkušenosti realizátorů (krajů a obcí) z osvědčených projektů – příklady dobré praxe.

V září 2014 se v Praze konal **6. ročník** mezinárodního veletrhu nejnovějších trendů zabezpečovací techniky, systémů a služeb **FS Days**, kde pracovníci Ministerstva vnitra zajišťovali v úzké spolupráci s Cechem mechanických zámkových systémů ČR a Policií ČR chod poradenského centra. Kromě prezentace projektu „Bezpečná země“ podávali zájemcům i obecné informace z oblasti prevence kriminality.

V říjnu 2014 byl vyhlášen 4. ročník soutěže o „**Nejlepší preventivní projekt kraje, města a obce**“, jehož cílem je ocenit úspěšné české projekty a podpořit výměnu zkušeností dobré praxe. Vítězové budou známi a oceněni v 1. čtvrtletí 2015. (MV-II/10)

¹² www.policie.cz (1. sekce Útvary policie ČR - Policejní prezidium - Prevence; 2. sekce Útvary policie ČR - KŘP - Zpravodajství - Aktuality - anebo Akce a projekty), kde jsou čtenáři průběžně informováni o preventivních opatřeních, preventivních aktivitách a nových projektech, preventivních radách a doporučení).

9. Rozvoj mezinárodní spolupráce v oblasti prevence kriminality

Mezinárodní aktivity České republiky v oblasti prevence kriminality se soustředily především na spolupráci v rámci organizací a institucí Evropské unie. Ministerstvo vnitra reprezentuje ČR v Evropské síti prevence kriminality (European Crime Prevention Network, EUCPN) zřízenou na základě Rozhodnutí Rady 2009/902/JHA. Tato síť stanoví úkoly členských zemí prostřednictvím víceleté strategie s cílem posílit roli prevence kriminality, stanovit společné klíčové priority a zefektivnit preventivní aktivity v rámci celé Evropské unie.

V roce 2014 zasedala Rada EUCPN celkem čtyřikrát. Hlavním tématem po celý rok byla **účinná prevence obchodování s lidmi a nelegální migrace**, což představuje pro obě předsednické země (Řecko, Itálie) jeden z největších problémů z hlediska kriminality. Tomuto tématu byla zasvěcena i soutěž o nejlepší preventivní projekt roku – Evropská cena prevence kriminality.

Nejlepším evropským projektem pro rok 2014 se stal dánský projekt „**HopeNow**“ zaměřený na celoroční systém vzdělávání o problematice obchodování s lidmi (na úrovni středních škol, univerzit a církevních škol), který realizuje NNO. Vyhlášen byl na **Konferenci dobré praxe EUCPN**, která se konala ve dnech **4. - 5. prosince 2014 v Římě**. Každá členská země může do soutěže ECPA nominovat jeden projekt na dané téma. Vítězem českého národního kola se pro rok 2014 stal projekt „Zaměstnávání cizinců na území ČR v souvislosti s legalizací jejich pobytu – školení spolupracujících subjektů“ nominovaný Krajským ředitelstvím policie Jihočeského kraje (Odbor cizinecké policie). Tento projekt byl v rámci konference prezentován společně s dalšími vítěznými projekty národních kol členských zemích EU.

Ministerstvo vnitra se zúčastnilo každoročního zasedání **Výboru pro prevenci kriminality a trestní justici (CCPCJ) Organizace spojených národů ve Vídni**, pracovní konference FRONTEX ve Finsku, konference věnované mechanismům pátrání po pohřešovaných dětech v SRN a v Belgii.

Ministerstvo vnitra vede agendu spojenou s **komunitárním programem EU DAPHNE**. Jedná se o program zaměřený na prevenci všech forem násilí a podporu obětí a rizikových skupin (dětí, mládeže a žen). Za účelem informování o podmínkách programu se zástupce Ministerstva vnitra pravidelně zúčastňuje veletrhů komunitárních programů v regionech ČR.

V rámci bilaterální mezinárodní spolupráce byla přínosná především **zahraniční cesta pracovníků odboru prevence kriminality MV a Policie ČR do Spojených států amerických**, která se uskutečnila v říjnu 2014. Jejím cílem bylo blíže se seznámit s konkrétními příklady využití již fungujících nástrojů pro mapování, analýzu a zejména predikci kriminality v praxi pro účely prevence kriminality a zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku na místní úrovni. Byla navštívena města (Memphis a Orlando), která tyto přístupy využívají a která uvádějí vysokou efektivitu v zavádění těchto analyticko-prediktivních metod při snižování trestné činnosti, a to jak pro realizaci preventivních opatření, tak i pro rozhodování o operativních opatřeních a pro plánování strategické činnosti policie a dalších subjektů, s nimiž úzce spolupracuje. Podrobnější informaci z této zahraniční pracovní cesty jsou na www.prevencekriminality.cz. (MV-II/11)

V oblasti mezinárodní spolupráce na úseku prevence kriminality realizovala Policie ČR, především krajská ředitelství, řadu projektů s příhraničními partnery (policíi Polska, Německa a Rakouska). V rámci preventivního působení se spolupráce týkala zejména činnosti společných hlídek v příhraničních oblastech a při konání společensko-kulturních akcí většího rozsahu, výměny informací, jazykového

vzdělávání a účasti na mezinárodních konferencích (např. na Setkání ředitelů evropských policejních sborů v Rumunsku).

10. Zabezpečení racionálního vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na prevenci kriminality

Republikový výbor, který odpovídá za efektivitu vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na strategii prevence kriminality, se v roce 2014 podílel na výkonu předběžné veřejnosprávní kontroly, která spočívá zejména v posouzení a schválení předložených projektů programu prevence kriminality. Projekty hodnotí z hlediska dodržení priorit, kvality a přiměřenosti požadované dotace Komise pro výběr projektů. Při posuzování vychází z ročního hodnocení efektivit programů a opírá se o obsahové analýzy závěrečných zpráv realizace projektů. Republikový výbor na doporučení komise projekty a navrhovanou výši finančních prostředků schvaluje. (*RVPPK – I/2*)

K zabezpečení účelnosti vynakládání finančních prostředků a zajištění jednotného postupu poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje spojené s realizací **Programu prevence kriminality** zpracovává **Ministerstvo vnitra** každoročně zásady pro poskytování dotací, které vymezují účel dotace, stanovují podmínky a kritéria poskytnutí dotace, způsob poskytnutí dotace a také odpovědnost příjemce a kontrolu hospodaření s finančními prostředky. Při použití dotace se Ministerstvo vnitra, obce, kraje i NNO řídí příslušnými právními předpisy. V závěru roku 2014 provedlo MV průběžné veřejnosprávní kontroly na místě zaměřené na dodržení podmínek stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace a na respektování zásad hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti využití finančních prostředků. Ve spolupráci s územními finančními orgány provádí MV také následnou veřejnosprávní kontrolu. (*MV –II/9*)

Ministerstvo obrany zabezpečovalo racionální vynakládání finančních prostředků na prevenci kriminality, které jsou průřezovým ukazatelem státního rozpočtu. Prostředky byly plánovány a na jednotlivé součásti resortu přidělovány na základě projektů prevence v oblasti prevence kriminality. Projekty vycházely z analýzy potřeb jednotlivých útvarů (výskyt rizikového chování u dané součásti, identifikace cílových skupin, analýza zájmu personálu o jednotlivé aktivity prevence apod.). Zpracované projekty byly v souladu s vnitřními předpisy MO verifikovány příslušným gestorem a následně projednány Resortní komisí. Čerpání finančních prostředků bylo průběžně kontrolováno a vyhodnocováno. Informovanost útvarů a zařízení resortu obrany o aktuálním čerpání finančních prostředků byla zabezpečena prostřednictvím intranetových stránek Prevence sociálně nežádoucích jevů. Kvalitě příprav projektů byla věnována pozornost v rámci výše uvedených odborných příprav předsedů komisí, poradců pro prevenci a dalších osob, které se zapojují do realizace preventivních aktivit.

